

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS – WEDNESDAY, LIEPOS – JULY 28, 2010 • Vol. CI Nr. 143

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-27-10

PERIODICALS

Prezidentė lankosi Lietuvos kaime

Vilnius, liepos 27 d. (President.lt) – Gyvybingas Lietuvos kaimas yra mūsų šalies ateitis, pabrėžė Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė Varėnos rajone apsilankiusi sūrių gamyba ir gerais sumanymais garsėjančiame Dargužių kaime. Apsilankymas Varėnos rajone tęsia prezidentės teminių susitikimų ciklą įvairiose šalies vietose.

„Siekiant palaikyti lietuviško kaimo gyvybiškumą negalima nepaisyti smulkiųjų ūkių. Todėl privalome kurti kaimo politiką, atkreipdami dėmesį ne tik į stambiuosius ūkius, bet ir į mažus ūkius, leidžiančius kaimui išlikti gyvam“, – kalbėjo prezidentė.

„Dargužių kaimas yra puikus bendruomeniškumo ir gerų sumanymų pavyzdys, kai vienas ūkis aplink save sugeba suburti žmones ir visą kaimą sutelkia bendram darbui“, – kalbėjo valstybės vadovė.

Susitikimo dalyviai paminėjo, jog pradedantys ūkininkavimą jaunieji ūkininkai negali pasinaudoti parama,

skirta ūkiams įsikurti, dėl reikalavimo turėti ne mažiau 12 hektarų žemės, nes dažniausiai pradedantys ūkininkai tiek žemės įsigyti negali dėl didelės žemės kainos, o bankai neteikia tam kreditų. Taip pat parama skiriama ūkininkams pagal Europos kaimo plėtros programą nenumato galimybės remti smulkiuosius ūkius.

Pasak šalies vadovės, būtina supaprastinti paramos teikimo pradedantiesiems ūkininkams reikalavimus, kad ši parama būtų prieinama ir jauniems bei sumaniems smulkiems ūkininkams. Prezidentės teigimu, taip pat turėtų būti labiau skatinamas ūkių gaivinimas saugomose teritorijose, kur nyksta ūkininkavimas. Taip ne tik būtų suteikiama nauda kaimui, bet ir puoselėjama gamta, o tokios vietos taptų patraukliais traukos centrais lankytojams.

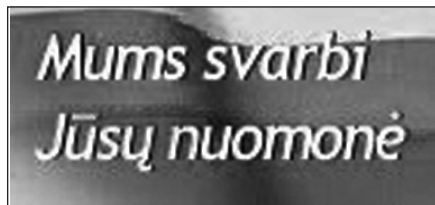
Valstybės vadovė taip pat apsilankė žilvičius ir šilauoges auginančioje uždarojoje akcinėje bendrovėje „Jūsų sodui“, Rūtos Sakalienės etno-

Prezidentė D. Grybauskaitė lankosi Varėnos rajone. **President.lt** nuotr.

grafinėje kaimo turizmo sodyboje Marcinkonyse, susitiko su bitininkystės muziejaus įkūrėju, Musteikių kaimo šviesuoliu Romu Norkūnu.

Ragins stiprinti lietuvišką tapatybę

Vilnius, liepos 27 d. (ELTA) – Visuomenė, užsienio Lietuvių Bendruomenės ir organizacijos raginamos da-

lyvauti aptariant Užsienio reikalų ministerijos (URM) ruošiamo „Globali Lietuva“ kūrimo strategijos projektą.

„Globali Lietuva“ – lietuvių tautos dalies užsienyje ir Lietuvos valstybės ryšio, pagrįsto pagarba ir partneryste, išlaikymo strateginis planas. Jo tikslas – pasaulinėje erdvėje sudaryti sąlygas ir sukurti prielaidas stiprinti lietuvišką tapatybę.

Šiuo projektu bus siekiama sudaryti sąlygas užsienio lietuviams įsitraukti į Lietuvos politinį, ekonominį, kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą, prisidėti prie Lietuvos gerovės, pažangos ir nacionalinių siekių plėtros.

„Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos projektą, kuriuo įgyvendinamos Lietuvos Vyriausybės programinės nuostatos, rengia tarpžinybinė darbo grupė, kurią sudaro valstybės

institucijų ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai. Darbo grupės veiklai vadovauja Užsienio reikalų ministerija.

Pastabas ir siūlymus dėl „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos projekto galima teikti iki rugsėjo 24 dienos adresu www.urm.lt. Įdomiausi pasiūlymai ir pastabos bus skelbiami Užsienio reikalų ministerijos tinklalapyje.

Išsvijojus jaunimas mokosi lietuvių kalbos

Kaunas, liepos 27 d. (ELTA) – Kauno Vytauto Didžiojo universitete (VDU) prasideda užsieniečiams skirti lietuvių kalbos ir kultūros vasaros kursai. Jie tęsis iki rugpjūčio 20 d.

„Mokyti lietuvių kalbos ir ma-loniai praleisti vieną mėnesį vasaros kursuose atvyko daugiau nei 50 svečių iš Europos ir net tolimosios Pietų Korėjos, Brazilijos bei JAV“, – džiaugiasi Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto dekanė, Lietuvių kalbos ir kultūros kursų vadovė prof. Ineta Dabašinskienė.

Prisitaikant prie svečių skirtingo lygmens lietuvių kalbos žinių, kiekvieną vasarą VDU organizuojami pradedančiųjų, vidutinio lygio ir pažengusiųjų kursai. Pasak prof. I. Dabašinskienės, studentai kursų metu turtina žodyną, mokosi lietuvių kalbos gramatikos, dalyvauja diskusijose, daug sužino apie savitą mūsų krašto kultūrą, literatūrą, meną, istoriją ir politiką.

Studentai, atvykę iš 17 šalių, aplankys istorines Kauno vietas, muziejus, savaitgaliais keliaus į Vilnių, Trakus, Anykščius, Druskininkus ir kitas vietas.

Kryžių kalne – tradiciniai atlidai

Kryžių kalne skambėjo šiuolaikinės giesmės.

Irytas.lt nuotr.

Šiauliai, liepos 27 d. (DELFI.lt) – Praėjęs sekmadienis buvo pagrindinė tradicinių atlidų diena. Šiais metais pažymimos Kryžių kalno šimtas šešiasdešimtosios metinės. Piligrimai iš Šiaulių katedros keliavo į Kryžių kalną. Šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Šių metų atlidai išsiskiria tuo, kad Mišiose gieda jaunimo choras kartu su instrumentine grupe. Teigiama, kad taip norima jaunimui parodyti, kad pamaldose skamba ne tik

senovinės, bet iš šiuolaikinės giesmės.

Kryžių kalno piligriminių atlidų tradicijos siekia senus laikus. Pirmosios Nepriklausomybės metais, pasak Šiaulių laikraščio, Kryžių kalnas sutraukdavo net iki dešimties tūkstančių žmonių. Atlaidų tradicija buvo sustabdyta sovietmečiu. Kryžių kalno atlidai atgaivinti prieš trylika metų, kai popiežius Jonas Paulius II įkūrė Šiaulių vyskupiją. Tais pačiais metais ir atlidų šventimo diena perkelta į paskutinį liepos sekmadienį.

Šiame numeryje:

- Skautybės kelias. Pasiūlymas stovyklai (2) (p. 2)
- Lietuvaičių svajonių jaunikai ir nuotakos (p. 3, 9)
- R. Kriauciūno skiltis (p. 3)
- Žalgirio mūsų atkūrimo – minios žmonių ir... (p. 4–5)
- Atviro dialogo link (p. 5)
- „Piliakalnių šviesa“ (p. 8)
- Upninkų bažnytkaimis (8) (p. 9)
- Jungtinė paroda „Lithpex-Polpex 2010“ (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2,66 LT
1 EUR — 3,45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Kartais pagalvoji, ar Lietuva tyčia stengiasi, ar taip tiesiog jau susiklosto – vis kur nors pirmauti? Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, Lietuva praėjusiais metais pirmavo Europos Sąjungoje pagal lietuvių santuokų su užsienio piliečiais skaičių – 2009 metais buvo įregistruota 3,3 tūkst. santuokų su užsieniečiais. Per paskutinius ketverius metus mišrių santuokų Lietuvoje padaugėjo beveik tūkstančiu. Tačiau santuokinių pasirinkimas tarp lietuvių moterų ir vyrų akivaizdžiai skiriasi. Lietuvės savo žvilgsnį yra nukreipusios į vakarus – praėjusiais metais daugiausia jų vyrais pasirinko vokiečius, užtat lietuviai vyrai žiūri į priešingą pusę – rytus – ir renkasi ruses. Mišrių santuokų gausėjimas turės daug įtakos svarstant tokius klausimus Lietuvoje kaip dviguba pilietybė, protų ir specialistų nutekėjimas, mišri šeima, galų gale – Lietuva, kaip tautinė valstybė.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siūsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00
• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Pasiruošimas stovyklai

Tęsinys iš liepos 21 d.

S. AUŠRA JASAITYTĖ-PETRY

Esame savo „burbule“

Šeštadienio rytą atsikėliau išgirdusi griaustinį ir lietaus lašus ant palapinės. Nors buvo lietinga, bet nei per šalta, nei per karšta. Ar nepalikome tos audros Čikagoje? Esame Rake. Esame savo „burbule“. Reikia keltis ir paruošti visiems pusryčius. Blynai. Reikia užstatyti kavą. Ar tikrai lis visą dieną? Negali. Turime darbo. Reikia pastovyklę sutvarkyti, o vyr. skautės turi atlikti didelį projektą.

Jų projektas šiam savaitgaliiui – sutvarkyti apaugusią pastovyklės tinklinio aikštę. Smarkiai visos dirbo, padedamos sesių Loretos, Danos, Audros, brolių Aro, Audriaus ir kitų. Jos kirto medžius, net išmoko, kaip naudotis elektriniu pjūklų. Smarkiai dirbo visą šeštadienio rytą ir popietę. Tikrai bus smagu stovyklautojoms tinklinį žaisti naujoje aikštėje.

Dirbta ne tik Kernavės pastovyklėje ir prie ežero, bet ir kitose pastovyklėse. Darbas vyko Lituanicos, Nerijos pastovyklėje ir Aušros vartų pastovyklėse. Buvo atvažiavęs šios vasaros stovyklos šaudymo mokytojas brolis Rob Young. Jis – pirmą kartą Rako stovykloje, nusiziūrėjo naują vietą šaudymui. Reikėjo naują vietą išbandyti. Ar šaudymo garsas pasklis per visą stovyklą? Ar trukdys pastovyklių programoms? Reikėjo viską išsiaiškinti.

Vyr. skautės kandidatės kartu su savo vadovėmis sese Loreta ir sese Dana turėjo progos aplankyti visų vyr. skaučių mylimą Gabijos kalną. Vyko pokalbis, diskusijos, seserišku-

mas. Sugrįžus – vakarieni. Oras vėl keičiasi. Sesė Rūta Ozers, atvežusi radiją, kuris yra naudojamas, jei gresia oro pavojus, pranešė, kad bus audra. Negali būti. Sesės, vyr. skautės kandidatės sukūrė laužą. Išsikepė „smores“. Smagiai užbaigė savo sunkų dienos darbą.

Oi, ta audra

Sekmadienį vėl lijo. Ir lijo. Daug darbų negalėjome atlikti. Šlapia. Uodai. Brolis Rob atėjo ir paklausė, ar norėčiau eiti pašaudyti. Aš labai bijau šautuvų, bet reikia pamėginti. Reikia apie baimę užmiršti. Bet lyja. Ar tikrai galima lietuje šaudyti?

Vyr. skautė kandidatė Diana Ramanauskaitė, pramokusi naudoti elektrinį pjūklą, pjauna medį naujai sutvarkytoje tinklinio aikštėje, Kernavės pastovyklėje.

Vyr. skautės kandidatės: Alicija Viktoraitė, Carina Ozers, Rima Lintakaitė ir Diana Ramanauskaitė.

s. vyr. sk. Audros Lintakienės nuotr.

Galima. Įsėdome į mano „vaną“ – aš, sesė Audra Lintakienė ir brolis Rob. Sesė Lidija Viktorienė nutarė pėsčiomis eiti, kad galėtų išgirsti, kaip garsiai šaudoma naujoje vietoje. Nei lyja, nei nelyja. Hmmm... Ar aš tikrai šaudysiu? Tikrai bijau. Parodžiau broliui Rob kitą vietą, kur gal būtų galima įrengti šaudymo vietą. Brolis Rob paaikino, kad nors vieta gera, gali netikti, mat plotis netinka.

Lyja. Nuvažiuojame prie parinktos šaudymo vietos. Nebloga vieta. Nedaug reikia tą vietą paruošti. Gerai. Lietus pila kaip iš kibiro, bet šoviau. Brolis Rob man greitai paaikino, kaip laikyti šautuvą, kaip šovinius įdėti ir t. t. Šoviau. Nepataikiau į nurodytą vietą. Ir vėl bandžiau. Nieko nematau, nes lyja. Bai-giau. Baimės nebeturiu. Apsidžiaugiau. Laikas grįžti į pastovyklę ruošti pietus, nes daug kas ruošiasi išvažiuoti į namus.

Sekmadienis

Daug kam reikia pirmadienį į darbą eiti. Daug kas išvažiuo, bet kai kas liko: sesės Audra, Rima, Loreta ir Dana. Dirbome toliau. Tvarkėme. Ryt važiuojame namo. Paliksime pastatytas palapines. Už

pusantros savaitės vėl kai kurios sugrįšime. Lyja. Šlapia. Vakarą praleidome smagiai.

Pirmadienis

Atsikėlėme, pavalgėme pusryčius, baigėme tvarkyti. Laikas važiuoti namo. Graži diena, saulėta. Įsėdome į „vaną“, važiuojame namų link. Stovyklai nesakėme „sudiev“, sakėme: sugrįšime netrukus, į savus antrus namus, į Rako miškus. Ten lauks mūsų smagios, saulėtos dienos.

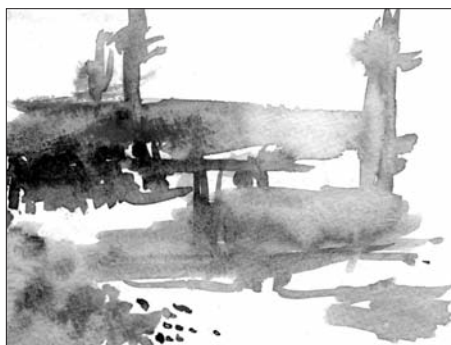
Tikrai buvo smagus darbo savaitgalis. Žinoma, kai draugai susirenka, viskas, net ir darbas, pasidaro smagesnis.

Pabaiga.

Rakas, 2010 m. liepos mėn., Gintaro stovykla

Žilvinas tarė Eglei,
Dėkui, mylimoji,
Žodį, kad laikai!
Štai mus jūra moja –
Jūros mes vaikai.

Nuoširdūs linkėjimai iš Eglės pastovyklės –
Nerijos tunto Jūros vaikai
Gero vėjo!

LIETUVAIČIŲ SVAJONIŲ JAUNIKIAI IR NUOTAKOS

INGA SAUKIENĖ

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, pernai įregistruota 3,3 tūkst. santuokų su užsienio piliečiais. Tai 16 proc. visų santuokų. Kasmet tokių porų daugėja, o Lietuva pagal jų skaičių jau pirmauja Europos Sąjungoje. Daugiausiai mūsų šalies moterų susituokė su vokiečiais, maždaug tiek pat vyrų pasirinko rusus. Psichologai mišrių santuokų sėkmę vertina prieštarinčiai. Dažnai nesusišneka du lietuviai iš skirtingų socialinių sluoksnių, o kai dar tenka taikytis prie vokiško švaros supratimo ar daniškos emancipacijos...

Mišrių santuokų kasmet daugėja

Per 4 metus mišrių santuokų su užsieniečiais padaugėjo beveik tūkstančiu. Pernai su užsieniečiais susituokė 2,3 tūkst. mūsų šalies moterų ir beveik tūkstantis vyrų. Populiariausi lietuvių vyrai – vokiečiai, už kurių ištekojo 16,8 proc., arba 393 moterys, – amerikiečiai (9,3 proc. arba 218 moterų), rusai (9,2 proc. arba 216), britai (9,2 proc. arba 137). Po jų seka, kaip nebūtų keista, ukrainiečiai (118) ir baltarusiai (107), italai (86), danai (63), lenkai (55), pakistaniečiai (50), prancūzai (45), latviai (41), airiai (35), albanai (35).

Visiškai kitokia žmonių geografija tarp lietuvių vyrų. 375 lietuviai pasirinko rusus, 244 – baltaruses, 120 – ukrainietes, 57 – latves, 19 – amerikietes, po 13 – vokiečių ir lenkes, 11 – estas, 5 – žydes, 4 – brites. Taigi lietuvių žavi emocingesnės už lietuves slavės, o lietuvių linkusios rinktis turtingesnius vakariečius.

Tuo tarpu Vilniaus civilinės metrikacijos skyriaus vedėja Ilona Jurgutienė pastebi, kad mišrių santuokų šalies viduje nedaugėja. Nors jaunoji lenkų ir rusų karta puikiai moka lietuviškai ir prisitaikiusi prie lietuviško gyvenimo būdo, anot pašnekovės, santuokos tarp skirtingų tautybių žmonių labiau išimtis. Tokia padėtis nesikeitė per visą nepriklausomybės laikotarpį.

Moterys lieka ir sužavėtos, ir nuvilptos

Pačios moterys įvairiose interneto diskusijose mišrias santuokas vertina skirtingai. „Siūlau prieš santuoką nuspręsti visus esminius klausimus: kur gyvensite, kokios moters ir vyro pareigos namuose, kaip leisite pinigus, krikštysite vaikus ar ne, kurios religijos jie bus“, – patarė viena.

„Ačiū, pagyvenau su užsieniečiu, supratau, kaip gera turėti žmogelį, su kuriuo gali bendrauti nevaržoma kalbos, švęsti tas pačias šventes, valgyti tuos pačius dalykus, bendrauti su giminaičiais“, – tikino kita.

„Aš ištekojusi už musulmono. Šeima jam pirmoje vietoje. Aišku, visko buvo, taip pat ir nesupratimu, bet kai pažiūriu, kaip mano sesuo gyvena su lietuviu vyru, manasis – aukso gabalas“, – prieštaravo trečia.

„O mano vyras – iš Kazachstano. Rusas. Vyras nerealus, naktimis prie vaiko keliasi, dirba daug ir mane ant

rankų, išstorėjusią po gimdymo, nešioja. Pas juos kitoks požiūris į šeimą, į žmoną. Nepatinka gal tik tai, kad jis labai tradicinio mąstymo, konservatyvus. Bet tai nėra ydos“, – atviravo ketvirta.

Dalis už užsieniečių ištekojusių moterų tikina, kad meilė neskirsto žmonių į tautybes. Kitos teigia, kad Lietuvoje gerų vyrų tiesiog nebėra. Štai dar vienas komentaras: „Man asmeniškai nelabai priimtinas lietuvių vyrų mentalitetas. Nepatinka moters vieta dabartinėje lietuvių visuomenėje. Nepatinka neprisižiūrinys, porą kartų per savaitę besiprausiantys vyrai riebaluotomis galvomis ir nukramtytais nagais. Gal kiek sutirštinau spalvas. Padėtis pamažu keičiasi į gera, bet jau per vėlu. Jei būčiau sutikusi lietuvių su visomis maniškio savybėmis, nereikėtų dabar kvaršinti galvos dėl gyvenamosios vietos ir karjeros“.

Dalis moterų taip ir nesiryžta viską mesti ir išvykti paskui mylimąjį į jo šalį. Štai viena lietuvių, pagyvenusi su vaikinuku Italijoje, teigė negalėsianti priprasti prie pernelyg karštoko šios tautos vyrų temperamento ir nepamatuotų ambicijų. Kita nusivylė norvegu, kuris netgi nežinojo, kur yra Lietuva ir nė nebendė pažinti draugės kultūros.

Kita vertus, vargu ar dėl nesutarimų kaltos tautybės. Štai viena už dano ištekojusi moteris tikino neįsivaizduojanti jokių kultūrinių skirtumų nei bendraudama su vyru, nei su jo šeima. Tuo tarpu kita lietuvių, net ir puikiai sutarusi su būsimo vyro giminaičiais ir pamaloninta vyro dėmesio šeimai bei jos vaikui iš pirmos santuokos, po kelių atvejų, kai vyras viešojoje vietoje grubiai pasipiktino lietuviško gyvenimo ypatumais, suprato, kad jų kultūriniai skirtumai didesni nei atrodė iš pirmo žvilgsnio. Be to, danas nematė savo karjeros galimybių Lietuvoje, o savo šalyje jau įsitvirtinusi moteris atrodė neracionalu svečioje šalyje savo profesinį gyvenimą pradėti praktiškai nuo nulio.

Kartais gyvenimą apkartina buitinės smulkmenos

Anot psichologės Genovaitės Petronienės, du panašaus socialinio sluoksnio ir interesų žmonės, net būdami skirtingų tautybių, dažnai daug greičiau randa bendrą kalbą nei du lietuviai iš skirtingų socialinių sluoksnių. Vis dėlto pašnekovė pripažįsta, kad net ir tuo atveju, kai žmonės puikiai dera, dėl tautybės gali kilti nemažai problemų.

„Kadangi priešybė traukia, kitos tautybės žmogus gali atrodyti ypatingas, egzotiškas. Pagaliau daugelis užsieniečių bendravimo pradžioje laimi prieš lietuvių sugebėjimu bendrauti, išreikšti jausmus. Deja, visa tai tik laikini blizgučiai, kurie nebepadeda, kai prasideda tikrasis bendravimas ir kova už savo poreikių patenkinimą“, – svarstė psichologė.

Anot G. Petronienės, žmonės neretai nė neįtaria, kad jų gyvenimą gali apkartinti paprasčiausios buitinės smulkmenos.

Nukelta į 9 psl.

Psichologijos mokslo nauda atrenkant seminaristus

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Mūsų vietinėje katalikų parapijoje turime diakoną, kartais sakantį pamokslus. Neretai jis tą progą išnaudoja pamokslaudamas kaip „svieto lygintojas“. Kartais privačiai aš jį vadinu „tikinčiuoju komunistu“. Žmonai parapijos religinio auklėjimo direktoriui pasiskundus apie piktnaudžiavimą sakykla, jis jai davė pluoštą skaitinių. Tarp jų radau oficialias Katalikų Bažnyčios gaires, kaip pasinaudoti psichologija atrenkant ir formuojant seminaristus. Žiniasklaidoje tos gairės nebuvo plačiai pristatytos, nors kardinolas Zenon Grochalewski jas, popiežiaus Benedikto XVI patvirtintas, Vatikane paskelbė dar 2008 m. birželio mėn 29 d.

Šiame dokumente teigiama, kad kandidatai į kunigus turėtų būti patikrinti psichologiškai, jeigu abejojama dėl seminaristo asmenybės tinkamumo arba jo sugebėjimo gyventi celibato gyvenimą. Atliekant tokį įvertinimą turėtų būti ištirta seminaristo gal dar nenusistovėjusi lytinė pakraipa, patikrintos homoseksualinės tendencijos. Dokumentas teigia, kad toks seminaristo psichologinis įvertinimas negali būti primestas ar prievartinis, bet išimtiniais atvejais būtinas. Bažnyčios vadovybė turi teisę seminaristą iš seminarijos pašalinti, jeigu ji nėra įsitikinusi, kad seminaristas sugebės gyventi celibato gyvenimą. Sekant 2005 m. išleistas nurodymais, Bažnyčia negali į kunigus šventinti asmenų, kurie yra aktyvūs homoseksualai arba kurie turi užslėptą homoseksualinių tendencijų.

Vatikano 2008 m. dokumente, išspausdintame CNS 2008 m. lapkričio 13 d. 38 tomo 23 numeryje, primenama, kad kiekvieno krikščionio pašaukimas ateina iš Dievo ir yra Dievo dovana. Ta dovana neateina iš šalies, bet bręsta Bažnyčios rėmuose. Bažnyčia yra atsakinga už tinkamų kandidatų į kunigystę parinkimą. Atrenkant Bažnyčiai rūpi du dalykai: saugoti Bažnyčios užduotį ir kandidatų į kunigus gerovę. Todėl rūpestis Bažnyčios ir būsimo kunigo gerove viena kitai ne prieštarauja, o viena kitą papildo. Dokumente kalbama apie psichologinį subrendimą, kuris yra ne užtvara, o tarsi tiltas, skatinantis ryšį su Kristumi.

Dokumente išvardyta daug subrendusios asmenybės bruožų. Tai: teigiamas ir pastovus savo vyriškumo tapatybės supratimas; sugebėjimas formuoti tarpasmeninius santykius; priklausomumo jausmas, vedas į atsakingus santykius su vyskupu; sugebėjimas užsidedti didžiais idealais ir mokėjimas juos pritaikyti kasdieniniame gyvenime; drąsa daryti sprendimus ir likti jiems ištikimi; savęs supratimas – savo talentų bei ribotumo – ir sugebėjimas visa tai su savigarba įjungti bendraujant su žmonėmis ir Dievu. Taip pat svarbu sugebėti save pataisyti, rasti ir išgyventi grožį; reikia mokėti ugdyti pasitikėjimą, kylantį iš sveikos savigarbos. Svarbu sugebėti pajungti savo lytiškumą sekant Bažnyčios viziją, įskaitant ir celibatą.

Kadangi pašaukimas ateina iš Dievo, psichologijos vaidmuo yra ant-raeilis. Dokumente taip pat sakoma, kad kai kuriais atvejais gali būti reikalingi psichologijos žinovų patarimai. Jų psichologinis įvertinimas gali padėti suprasti seminaristo psichinę būklę, paskatinti jo dvasinį vystymąsi. Psichologijos specialistai gali nustatyti diagnozę ir suteikti reikiamą gydymą psichinių sutrikimų atveju. Dokumente pripažįstama, kad šių dienų seminaristai ateina iš pasaulio, kuriame pabrėžiamas materializmas, šeimos nepastovumas, moralinis reliatyvizmas, seksualumas ir tikrųjų vertybių sumenkinimas ar net jų paneigimas. Tarp seminaristų atsiranda asmenų, kurie ateina sužaloti ar dvasiškai suluošinti, nors patys apie tai net nežino. Primenu, kad gali būti seminaristų, kurie savo trūkumus sumažina arba visiškai juos paneigia. Aišku, yra ir tokių, kurie savo trūkumus išpučia ir bando save įtikinti, kad jie dvasiniam pašaukimui nėra tinkami. Psichologiniai įsikišimai gali būti labai reikalingi stokojuojantiems pasitikėjimo, per aršioms, neturintiems jėgų likti ištikimiems savo įsipareigojimams, nesugebantiems sukurti brandžių santykių su kitais, turintiems sunkumų bendraujant su autoritetu, stokojuojantiems lytinės tapatybės.

Seminaristas nebūtinai turi būti praktikuojantis homoseksualas, kad būtų pašalintas iš seminarijos. Jeigu atrandama, kad seminaristas turi gilų polinkį („deep-seated tendency“) homoseksualumui, jis negali būti išventintas į kunigus. Čia nekalbama apie kokią nors nuodėmę, bet apie polinkį homoseksualumui.

Dokumentą pasirašęs kardinolas buvo paklaustas, kodėl to paties susirūpinimo nesulaukia seminaristai, turintys gilų polinkį heteroseksualumui. Atsakydamas kardinolas pastebėjo, kad reikalo turima ne vien su celibatu, bet ir su nusiteikimu. Heteroseksualumas yra natūralus polinkis, tuo tarpu homoseksualumas, kardinolo žodžiais, yra nukrypimas. „Kunigystėje tai yra tarsi kokia žaizda santykiuose su kitais. Todėl ir sakome, kad tokio vyro psichikoje kažkas yra ne taip. Mes čia nekalbame apie susilaukymą nuo tokių santykių.“ Pokalbyje kardinolas taip pat užsiminė apie skirtumą tarp „gilus polinkio“ ir „prabėgančio polinkio“, pastebėdamas, kad psichologinė pagalba kartais yra paveiki tokius polinkius pašalinant, bet jis norėtų matyti didesnį patikinimą, kad tokie polinkiai negrįš.

Šį dokumentą beskaitant prisiminiau dar mano gyvenime Katalikų Bažnyčios propagotą nepasitikėjimą psichologijos, ypač psichoanalizės, mokslu ir iš to išplaukiančiais gydymo metodais. Aišku, pasitikėjimo nedingo psichoanalizės tėvo Sigmund Freud mesta mintis, kad religija yra žmonijos opiumas. Su laiku tokių griežtų teiginių atsisakė, bet tam tikras abipusis nepasitikėjimas vis dar egzistuoja. Buvo tikrai įdomu susipažinti su Vatikano dokumentu, kuriame pripažįstama galima psichologijos mokslo nauda ir pagalba seminaristams atrenkant, sumažinant ar pašalinant jų psichinius sunkumus.

Žalgirio mūšio atkūrimė – minios žmonių ir nepakeliamas karštis

ALGIS VAŠKEVIČIUS
Specialiai „Draugui“ iš Lenkijos

Pagaliau įvyko tai, kam buvo ruoštas kelerius metus – Lenkijoje, maždaug už 300 kilometrų nuo Lietuvos, šalia Grunwald miestelio atkurtas istorinis Žalgirio mūšis, vykęs lygiai prieš 600 metų – 1410-ųjų liepos 15-ąją. Tie, kas tą dieną buvo Žalgirio mūšio lauke, dar daug metų turės ką papaskoti savo vaikams ir anūksams, nes toks renginys gali būti surengtas tik kartą per šimtmetį.

Jau nuo pirmųjų liepos dienų buvo aišku, kad visus, kurie vyks į istorinę mūšio vietą, pasitiks didžiulis karštis. Sinoptikai išpėjo, kad liepos viduryje pavėsyje karštis viršys 32 laipsnius Celsijaus (apie 90 laipsnių Farenheito). Tą dieną prie Grunwald, kur susirinko apie 2,200 mūšį atkūrusių riterių ir kariūnų bei daugiau kaip 120,000 žiūrovų, vyravo tokia kaitra, kilo tokie dulkių debesys, kad ne vienam prireikė medikų pagalbos. Greitosios pagalbos automobiliai nuolat kaukė šalia mūšio lauko, dešimtys žmonių buvo gaivinami, matuojamas kraujospūdis, buvo įrengta 20 reanimacijos lovų.

Medikų pagalbos reikėjo ne tik žiūrovams, kurie pusnuogiai nuolat gaivinosi vandeniui, bet ir mūšį atkūrusiems Lenkijos, Lietuvos, Italijos, Danijos, Ukrainos, Baltarusijos, Moldovos, Čekijos bei dar kelių šalių atlikėjams. Jiems – ypač, nes ne vienas jaunuolis ar vyras buvo apsirengęs 30–40 kilogramų sveriančiais šarvais, tad po mūšio kai kurie jų jau vos begalėjo pajudėti.

Istorijos šaltiniai liudija, kad prieš 600 metų liepos 15-oji buvo ne mažiau karšta nei šiomet. Taip pat šaltiniuose užfiksuota mūšio eiga, kuri ir buvo kruopščiai atkurta šiais metais. Kaip rašo lenkų istorikas Jan Dlugosz, mūšį pradėjo lietuviai, nes baimintasi, kad lenkai dar gali susitarti su kryžiuočiais. Lenkai įsijungė vėliau, kova buvusi žiauri ir negailėstinga. Kaip ir prieš 600 metų, taip ir šįkart pleškėjo mediniai būstai, zvimbė strėlės, šuoliavo žirgai, aidėjo kovos šūksniai.

Kaip jau rašėme „Drauge“, šiomet Žalgirio mūšis atkurtas trylikta kartą, ir tai buvo ištis išpūdingas renginys, kurį sunku net aprašyti. Šiomet pirmą kartą Vytauto vaidmenį atliko Lietuvos karininkas 39 metų Donatas Mazurkevičius, laimėjęs specialią atranką. Mūšio atkūrimė jis laikėsi puikiai, šauniai vadovavo Lietuvos pulkams, o po mūšio buvo bene labiausiai fotografuojamas, prie jo net sunku buvo prisibrauti.

Žalgirio mūšis, pasak įvairių istorijos šaltinių, tęsėsi nuo 8 iki 11 valandų, jungtinė Lietuvos ir Lenkijos kariuomenė, vadovaujama Vytauto ir Jogailos, sutriuškino kryžiuočius ir jų vadą Ulrich von Jungingen, ir taip buvo sustabdytas apie 200 metų tęsėsis kryžiuočių žygis į Rytų Baltijos žemes.

Mūšio atkūrimas Žalgirio lauke truko apie valandą, tačiau visi šiemetiniai renginiai vyko penkias dienas. Dar mūšio išvakarėse čia apsilankė Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė, kuri susitiko su naujai išrinktu Lenkijos prezidentu Bronislaw Komorowski.

Lietuvos kariūnų žygis link Žalgirio mūšio vietos prasidėjo liepos 6-ąją, Mindaugo karūnavimo dieną. Atvykę į Grunwald, jie kelias dienas ruošėsi pasirodymui, vyko repeticijos. Čia palapinėse kelias dienas buvo įsikūrę ir gyveno tūkstančiai žiūrovų, kurie iš Grunwald pradėjo skirstytis tik sekmadienio pavakare.

Po renginio žiniasklaida teigė, kad istorinio mūšio atkūrimą stebėjo ne mažiau kaip 120,000 žiūrovų, ir tai tikrai buvo pats stambiausias istorinis renginys šiais metais Europoje. Didžiulės problemos kilo išvažiuojantiems – keliai čia labai siauri, tad jie buvo užsikimšę ir valandų valandas teko sėdėti kamščiuose, kai temperatūra mažai nukrito net ir saulei nusileidus.

Tokioje didžiulėje minioje apie renginį girdėti buvo įvairiausių nuomonių – tie, kurie norėjo matyti viską iš arti, turėjo užsiimti vietos nuo ankstyvo ryto, vadinasi, kaitrioje saulėje jiems teko sėdėti 4–6 valandas. Tie, kurie atvyko vėliau, prieš mūšio pradžią, jau beveik nieko nematė, nes pro didžiulės minias buvo sunku prasibrauti prie tos vietos, kur vyko veiksmas. Tiesa, buvo pastatytas vienas didelis ekranas, bet to buvo tikrai per maža tokiam renginiui parodyti.

Karštis, žinoma, tapo pačiu didžiausiu priešū, nes šarvuotiems riteriams ant žirgų buvo taip sunku judėti, kad po valandos jie buvo visiškai nusikamavę. Žirgai Lietuvos raiteliams specialiai buvo atvežti iš Lietuvos, Riešės žirgyno. Karštį burnojo visi, bet tai suteikė visam renginiui autentiškumo, geriau padėjo suprasti, ką reikė toks mūšis prieš 600 metų ir kokios sąlygos tada buvo.

Kiek lietuvių buvo atvykę stebėti Žalgirio mūšio, nežinia, bet jų tikrai buvo tūkstančiai – plevėsavo nemažai trispalvių, buvo daug istorinių vėliavų su Gedimino stulpais ir Vytimi, mūšio atkūrimė dalyvavo įvairių riterių brolių ir istorinių klubų nariai.

Ne vienas Žalgirio mūšio vietą pasiekė dviračiais, netoli tos vietos rikiavosi dešimtys autobusų su lietuviškais numeriais.

Pasibaigus mūšiui ir žiūrovams pradėjus skirstytis, dangų raižė šeši Lenkijos armijos kariniai lėktuvai, paleidę Lenkijos vėliavos spalvų – baltos ir raudonos dūmų uždangą. Nusidriekė didžiulės eilės prie maitinimo įstaigų, vandens, suvenyrų, tualetų. Žiūrovai skirstėsi labai pavargę, bet ir laimingi, nes tapo tikrai įdomaus, istorinio įvykio liudininkais.

* * *

Didžiausias renginio priešas buvo karštis.

Riterių šarvai svėrė apie 40 kilogramų.

Labiausiai fotografuojamas po žygio buvo Vytauto vaidmenį atlikęs Lietuvos karininkas D. Mazurkevičius.

Mūšį stebėjo apie 120,000 žiūrovų.

Minioje buvo ir lietuviškų trispalvių, ir istorinių mūsų šalies vėliavų.

A. Vaškevičiaus nuotr.

ATVIRO DIALOGO LINK Santara–Šviesa Alantoje

ALGIS MICKŪNAS

Sugiedojus himną pasibaigė šių metų Santaros-Šviesos suvažiavimas Lietuvoje, o rengėjams jis paliko nuostabų klausimą: kodėl kas metai taip sparčiai kyla dalyvių skaičius? Šiais metais jau dalyvavo daugiau nei trys šimtai, gal pusė jų – jaunimas. Nors rengimo komisijai – tai didelis džiaugsmas, bet ir rūpestis, kaip sutalpinti tą vis didėjantį srautą. Su tuo puikiai susitvarkė Elena Sakalauskaitė, du mėnesius kantriai ir mandagiai registravusi dalyvius.

Visos pastangos nubluktų, jei Santara nekurtų ir neužlaikytų visa persunkiančios nuotaikos, leidžiančios ir skatinančios visus dalyvius būti „savais“, išlaikyti savo autentišką tapatybę, ją pilnai išreikšti, žinant, kad niekas jos ne tik nepažeis, bet ir skatins jai skleistis toliau. Nėra abejonių, kad atsiranda daug skirtumų tarp įvairių pažiūrų ir net „kritiškų“ pasisakymų, bet Lietuvos Santaroje „kritika“ dažniausiai yra mėginimas pratęsti ir atskleisti tai, kas slypi kitų pasisakymuose – leisti kitiems toliau plėtoti temas per bendrą dialogą.

Tokioje nuotaikoje vystėsi viena, tiesa, neapibrėžta tema: Lietuvos ir lietuvių tapatybės išlaikymas. Ar buvo kalbama apie Kavolio „iluzijas“, ar daugialypės bendruomenės kūrimą, toleranciją ar net civilizacinius klajoklių sąmonės palyginimus, parašėse vis iškildavo išlikimo klausimas. Juk Kavolio svajonė dėl Lietuvos ateities tapo iliuzija dėl to, kad Lietuva nukrypo nuo pilietinės bendruomenės principų ir todėl nuvydė ne vien Kavolį, bet ir daugybę lietuvių, tarp jų gабiausias, ryžtingiausias ir reikalingiausias atkuriant Lietuvos valstybę. Kas gi atsitiko?

Atrodo, kad Santara neišgalvojo kažin kokių problemų, bet įsivėlė į diskusijas ir rūpesčius, pasirodžiusius lietuviškose žiniasklaidos priemonėse. Ar skaitytume komentarus, parašytus Spurgos, Girniaus, Gaidukaitės (apie protų eksportavimą), Paukštės, Navicko ar Vaiškūno, visur rastume principinius klausimus apie Lietuvos „demokratiškumą“, teisingumą, toleranciją ir išeivius bei jų abejotiną „patriotiškumą“. Tad Santaroje diskusija perėjo į klausimą, kokia bus „lietuvybė“ tų išeivių ir vis dar norinčių tapti išeiviais, ir kokia ji pasiliks Lietuvoje? Atsakymų į šiuos klausimus būta įvairių ir visi jie – verti principingų diskusijų. O pastarųjų metu buvo klausama: esant gausybei talentingų išvykėlių, Lietuvai prireiks juos arba susigrąžinti, arba įsileisti svetimšalius? Ar į sugrįžusius bus žiūrima kaip į lietuvius, ar kaip į svetimšalius? Ir ar kitų tautų imigrantai, atvykę į Lietuvą, bus iš viso toleruojami ir priimami kaip žmonės, ar į juos bus žiūrima kaip į pavojų lietuvių tautai?

Taigi – diskusija apie toleranciją dabartinėje Lietuvoje. Jei Lietuvoje gimusi ir labai veikli pilietė gali viešai pasisakyti, kad tik Santaroje ji pasijaučia kaip žmogus, o visur kitur patiria nepasitikėjimą ir netoleranciją, tai atveria visą klotą Lietuvos „patriotų“, kuriems net kitokia nuomonė atrodo einanti prieš lietuviškumą. Kartais atrodo, kad patriotizmas nebėra savo tautos meilė, bet neapykan-

ta kitiems.

Spaudoje šie klausimai yra keliami ir diskutuojami, jie parodo, kad Lietuvoje kažkas yra „ne taip“. Nauji išeiviai, ypač profesionalai, nors ir priklauso lietuvių išeivių bendruomenėms, dalyvauja ir jiems labai svarbių profesionalių bendruomenių, turinčių savo žodyną ir patrauklumą, veikloje. Jie neturi pastovios gyvenamosios vietos, jie keliauja ten, kur yra reikalinga jų profesija. Taip žmogus įgyja daug tapatybių, tarp kurių jo tautinė tapatybė yra viena iš daugelio, ir gal net ne pati reikšmingiausia.

Tapatybės klausimas buvo stumiamas toliau – iki galimybės pritraukti ne tik pirmos, antros ir trečios bangos išeivius „dalyvauti“ arba bent domėtis Lietuvos reikalais, bet ir kurti tiltus tarp Lietuvos ir išeivijos bangų vaikų, anūkų ir proanūkių. Vadinasi, vien kalba turi būti tas veiksnys, nustatantis lietuvių tapatybę. Juk istorikai rašo, kad atkuriant Lietuvą po Pirmojo pasaulinio karo išeiviai suvaidino svarbų vaidmenį; tokį pat vaidmenį turėjo ir Antrojo pasaulinio karo išeivių banga. Atsisakyti jų ir jų palikuonių būtų neracionalu. Dabartinės bendravimo sąlygos yra labai palankios tokiems tiltams kurti ir palaikyti.

Be abejo, spaudoje pasigirsta siūlymų, kaip Lietuvos „vyriausybė“ turėtų finansiškai remti išeivijos programas, išlaikant tautiškumą, skleidžiant kultūrą, skatinant auklėjimą ir gal net siūsti „konsultantus“ į įvairias šalis padėti sukurti tautines organizacijas. Puiku, bet klausimas yra gilesnis: išeivijos lietuviška tapatybė ir tautiškumas išsilaikys tol, kol Lietuva už visą tą „malonumą“ mokės. Nesant pačių išeivių noro ir pastangų, jų to noro išlaikyti savo ir savo vaikų lietuvišką tautiškumą Lietuvos „vyriausybės“ pinigai neįstengs. Pirmosios bangos išeiviai, dar net neturėdami Lietuvos, sukūrė parapijas, klubus, spaustuves, laikraščius, be „valdžios“ išikišimo. O antroji banga, pasiryžusi ne tik pasilikti lietuviams, bet ir išlaisvinti Lietuvą, sukūrė antrašą Lietuvą JAV iš „savo kišenės“. Gal tokie reiškiniai pasirodo esant pavojui tautai žlugti per smurtą ir prievartą, todėl iškyla reikalas „kovoti“ ir įvairiais būdais išlaikyti tautišką tapatybę?

Bet kalbant apie trečiosios bangos išeivius klausimas nukrypsta į kitokią patirtį. Lietuva yra laisva, nepriklausoma, niekas jos nebesužlugdys, jos durys yra atviros sugrįžti kada tik užteina noras. Šiuo atveju nėra reikalo vargti ir kovoti už tautą ir tapatybės išlaikymą. Esant tokiai padėčiai visi „valdiški“ užmojai išlaikyti išeivių lietuvišką tapatybę atrodo gana dirbtini. Be to, nauji išeiviai gali kelti klausimus apie tautinę tapatybę pačioje Lietuvoje: „tautininkai“ aršiai kovoja prieš „kosmopolitus“ ir net imigrantus, prieš visuotinų žmogaus teisių gerbimą, prieš Europos Sąjungos uždėtą „diktatūrą“ ir prieš dvigubą pilietybę. Sakoma, kad jūs, emigrantai, esate tautos „išdavikai“ ir mums tokių iš viso nereikia.

Atrodo, kad Lietuvoje ir išeivijoje tautiškumo klausimas tapo „kosminiu“. Kaip jis bus išspręstas, priklausys nuo atviro dialogo.

Žydi Baltijos jūra

Vilnius, liepos 27 d. (BNS) – Iš palydovų padarytos nuotraukos rodo, kad Baltijos jūra žydi nuo Suomijos iki Lenkijos, rašo BBC naujienų svetainė. Akvatorijos, užkrėstos nuodingomis melsvabakterėmis, dalis iš viso sudaro 377,000 kvadratinį kilometrų. Kaip įspėja biologai, šis reiškinys pavojingas daugeliui jūros organizmų.

Įsivyravus ramiems, be vėjo, karštiesiems orams, prasidėjo didžiausias nuo 2005 metų masto jūros vandens žydėjimas. Užkrėstas rajonas driekiasi nuo Suomijos šiaurėje iki Lenkijos ir Vokietijos pakrančių pietuose. Atvaizdas, gautas liepos viduryje, buvo įrašytas Europos palydovo „Envisat“ kamera. Tyrėjai, stebėję šio reiškinio eigą, pažymi, kad taip vasarą melsvabakterių sukeliamas vandens žydėjimas Baltijos jūroje vyksta jau kelis dešimtmečius. Jie taip pat pažymi, kad šių į dumblius panašių siūlinių mikroorganizmų augimą skatina į jūrą iš laukų patenkančios trąšos. Tai ypač skatina fitoplanktono, kurį sudaro daugybė įvairių plaukiojančių jūros dumblių ir melsvabakterių, augimą. Vykstant šiam reiškiniiui, mažėja deguonies jūros vandenyje, todėl gaišta žuvis ir kiti jūros gyvūnai.

Žmonėms patariama nesimaudyti tose vietose, kur vanduo žydi.

Apskritai gerokai padidėja pavojus, kad gali būti suardytos trapios jūros ekologinės sistemos. Melsvabakterės taip pat gali sukelti pavojų ir žmogaus sveikatai. Šalių, kurių teritorijoje vyksta šis reiškinys, valdžia pataria žmonėms nesimaudyti tose vietose, kur vyksta vandens žydėjimas. Tačiau drauge biologai pažymi, kad melsvabakterėmis užkrėsta zona netruks išnykti, sustiprėjus bangavimui jūroje.

Vyko pėsčiųjų žygis „Radvilų keliais“

Rukla, liepos 27 d. (ELTA) – Praėjusį savaitgalį vyko 10-asis pėsčiųjų žygis „Radvilų keliais“, kuris šiemet skirtas Jonuši Radvilai. Žygį ruošė Lietuvos kariuomenės Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomasis pulkas.

„Stipri kariuomenė – tik ta, kuri turi tvirtą ryšį su visuomene. Žygis „Radvilų keliais“ – vienas tokių tvirtų, patikrintų ryšių pavyzdys. Čia kariuomenė su visuomene susirinko ne košės pavalgyti, bet kartu žygiuoti. Žygyje patikrinama tikra draugystė“, – žygio atidarymo metu sakė laikinai kariuomenės vado pareigas einantis brigados generolas Edvardas Mažeikis.

Šių metų žygyje dalyvavo 603 žmonės, tarp jų – 180 įvairių kariuomenės padalinių karių. Jauniausiam dalyviui – 4-eri, o vyriausiam – 79. Aštuoni žygeiviai įveikė visus iki šiol

vykusius žygius „Radvilų keliais“ ir šiais metais vėl išbandė save.

Žygeiviai kasdien ėjo 42, 32, 22, 12 kilometrų, žygio keliai nusidriekė Ruklos miestelio apylinkėse, Gaižiūnų poligone.

Labai karštas oras pakeitė žygio organizatorių planus. Pirmiausia buvo paprašyta žygeivių dėvėti kepure ir su savimi turėti vandens, poilsio vietose vos ne dvigubai buvo padidintos vandens atsargos.

Žygis „Radvilų keliais“ yra vienišas tradicinis toks žygis Lietuvoje, o šiais metais į jo programą įsiliejo ir dviratininkai. Karo prievolės administravimo tarnybos prie Krašto apsaugos ministerijos dviračių žygyje dalyvavo beveik 40 dviratininkų, kurie iš Klaipėdos įveikė 500 kilometrų atvyko į Ruklą ir kai kurie stojo į pėsčiųjų žygio atkarpą.

Sportas

Vilnius, liepos 27 d. (ELTA) – Lietuvos tenisininkas Dovydas Šakinis iškopė į JAV, Illinois valstijoje, vykstančio Tarptautinės teniso federacijos (ITF) „Futures“ turnyro, kurio prizų fondą sudaro 10,000 JAV dolerių, pagrindines vienetų varžybas. 18-metis lietuvis, kuris pasaulio vertinimo lentelėje užima 845-ąją vietą, atrankos varžybų ketvirtajame rate 6:2, 6:2 nugalėjo 25-erių metų amerikietį Damon Gillette. Nuo antrojo rato atrankos turnyrą pradėjęs D. Šakinis pirmojoje kovoje 6:0, 6:2 nugalėjo 21-erių metų JAV atstovą Mark Oljaca, o trečiajame rate 6:2, 6:2 įveikė 20-metį suomį Tommi Laine. Pagrindinių varžybų pirmajame rate D. Šakinis žais su 1,087-ąja pa-

saulio raketė 19-mečiu amerikiečiu Tennys Sandgren.

Lietuvoje gyventojų sumažėjo daugiausia iš Europos Sąjungos

Liuksemburgas, liepos 27 d. (ELTA) – Šių metų sausio 1 d. duomenimis, Europos Sąjungoje (ES) gyveno 501,1 mln. žmonių, palyginti su 499,7 mln. žmonių 2009 metų sausio 1 d. Gyventojų skaičius ES padidėjo 1,4 mln., arba 2,7 proc. Gyventojų skaičius padidėjo dėl natūralaus 0,5 mln. žmonių prieaugio (1 proc.) bei grynios migracijos (0,9 mln. žmonių, +1,7 proc.), praneša ES statistikos agentūra „Eurostat“.

2010 metų sausio 1 d. duomenimis, euro zonos šalyse gyveno 329,5 mln. žmonių. Prieš metus gyventojų skaičius siekė 328,6 mln. žmonių. Euro zonos gyventojų skaičius padidėjo 0,9 mln., arba 2,7 proc. Daugiausia tam įtakos turėjo natūralus gyventojų prieaugis (0,3 mln. žmonių, +1 proc.) bei grynoji migracija (0,6 mln. žmonių, +1,8 proc.).

Labiausiai gimstamumas padidėjo Airijoje, Didžiojoje Britanijoje ir Prancūzijoje. Praėjusiais metais ES gimė 5,4 mln. vaikų. Vienam tūkstančiui žmonių teko 10,7 naujagimio. Palyginti su 2008 metais, šis rodiklis siek tiek sumažėjo (10,9 proc.).

Didžiausias gimstamumo padidėjimas praėjusiais metais užregistruotas Airijoje (16,8 proc.), Didžiojoje Britanijoje (12,8 proc.), Prancūzijoje (12,7 proc.), Kipre (12,2 proc.) ir Švedijoje (12 proc.), o mažiausiai gimstamumas padidėjo Vokietijoje (7,9 proc.), Austrijoje (9,1 proc.), Portugalijoje (9,4 proc.), Italijoje (9,5 proc.), Latvijoje ir Vengrijoje (po 9,6 proc.). Lietuvoje šiuo laikotarpiu gimstamumas padidėjo 11 procentų.

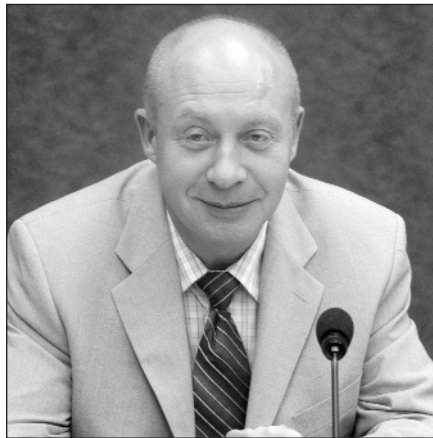
Praėjusiais metais ES šalyse mirė 4,8 mln. žmonių. Vienam tūkstan-

čiui žmonių tenkančių mirčių rodiklis, palyginti su 2008 metais, nepakito ir siekė 9,7 tūkstančiui gyventojų. Daugiausia mirštamumas pernai padidėjo Bulgarijoje (14,2 proc.), Latvijoje (13,3 proc.), Vengrijoje (13 proc.) ir Lietuvoje (12,6 proc.).

Mažiausiai mirštamumas padidėjo Airijoje (6,6 proc.), Kipre (6,7 proc.), Liuksemburge (7,3 proc.) ir Maltoje (7,8 proc.). Tokiu būdu didžiausias natūralus gyventojų prieaugis užregistruotas Airijoje (10,2 proc.), Kipre (5,5 proc.), Prancūzijoje (4,3 proc.), Liuksemburge (4 proc.) ir Didžiojoje Britanijoje (3,7 proc.). Dešimtyje ES narių užfiksuotas natūralus gyventojų nuosmukis, didžiausias – Bulgarijoje ir Latvijoje (-3,6 proc.), Vengrijoje (-3,4 proc.) ir Vokietijoje (-2,3 proc.).

2009 metais daugiau nei 60 proc. ES gyventojų skaičius padidėjo dėl migracijos. Daugiausia dėl migracijos gyventojų skaičius padidėjo Liuksemburge (13,2 proc.), Švedijoje (6,7 proc.), Slovėnijoje (5,8 proc.), Italijoje (5,3 proc.) ir Belgijoje (5,1 proc.). Tuo tarpu Airijoje ir Lietuvoje pastebėtas didžiausias gyventojų skaičiaus sumažėjimas dėl migracijos (atitinkamai -9 ir -4,6 proc.). Atsižvelgiant į visus veiksnius, devyniolikoje ES narių gyventojų padidėjo, aštuoniose – sumažėjo. Daugiausia gyventojų padidėjo Liuksemburge (17,2 proc.), Švedijoje (9,1 proc.), Slovėnijoje (7,2 proc.), Belgijoje (7,1 proc.) ir Didžiojoje Britanijoje (6,7 proc.), o daugiausia sumažėjo Lietuvoje (-6,2 proc.), Latvijoje (-5,7 proc.), Bulgarijoje (-5,6 proc.) ir Vokietijoje (-2,5 proc.).

Išrinktas naujas bibliotekos vadovas

Renaldas Gudauskas.
ELTA nuotr.

Vilnius, liepos 27 d. (ELTA) – Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos konkursą eiti bibliotekos vadovo pareigas laimėjo Vilniaus pedagoginio universiteto Socialinės komunikacijos instituto Žinių valdybos centro direktorius Renaldas Gudauskas. Konkurse, vykusiame Kultūros ministerijoje, jis pristatė penkerių metų nacionalinės bibliotekos veiklos programą, atsakė į konkurso komisijos klausimus. Anot Kultūros ministerijos pranešimo, galutinis sprendimas dėl M. Mažvydo bibliotekos vadovo paskyrimo bus patvirtintas liepos 30 dieną.

Romų tabore narkotikų parduodama mažiau

Vilnius, liepos 27 d. (ELTA) – Sustiprintos policijos pajėgos Vilniaus romų tabore davė rezultatų – narkotikų apyvarta šioje vietoje sumažėjo keturis kartus. Duomenys paskaičiuoti atsižvelgiant į sumažėjusį žmonių srautą į taboro teritoriją.

Vilniaus miesto 2-ojo policijos komisariato Nusikaltimų tyrimo skyriaus pareigūnai šiais metais pradėjo per 100 ikiteisminių tyrimų, susijusių su narkotinėmis medžiagomis. Pernai iki birželio mėnesio buvo pradėta 12 tokių tyrimų. Per gegužę, sustiprinus romų taboro kontrolę, už narkotinių medžiagų vartojimą buvo surašyta apie 1,100 protokolų. 2009

m. per 5 mėnesius buvo surašyti 228 protokolai.

Pareigūnai atkreipia dėmesį į tai, kad tabore taip pat buvo sustiprinta Kelių eismo taisyklių kontrolė. Per balandžio ir gegužės mėnesius romų taboro priegose patikrinta daugiau nei 1,200 transporto priemonių, už narkotinių medžiagų vartojimą su laikyta per 100 vairuotojų.

Vertindamas šiuos rezultatus vidaus reikalų ministras Raimundas Palaitis pasigenda išsamaus taikytų priemonių poveikio nagrinėjimo ir išvadų bei kokias priemones būtų galima taikyti ateityje.

Pasaulio naujienos

JAV užsimojo surasti slaptų duomenų perdavėjus

Interneto svetainės „Wikileaks“ įkūrėjas Julian Assange paskelbti dokumentai dar bus ilgai vertinami.

Washington, DC, liepos 27 d. (BNS) – Po daugiau kaip 90,000 puslapių slaptų dokumentų apie padėtį Afganistane pavišimo JAV vyriausybė užsimojo surasti asmenis, perdavusius slaptus duomenis.

Vyriausybė, anot Gynybos ministerijos atstovo Geoff Morrell, būgštauja, kad visuomenę gali pasiekti daugiau slaptos informacijos. Ministerijos duomenimis, interneto svetainės „Wikileaks“ paskelbti dokumentai dar bus ilgai vertinami. Todėl šalies saugumui padaryta žala kol kas sunku įvardyti. Slapti dokumentai atskleidė, kad padėtis Afganistane šiuo metu yra labai sudėtinga.

Tuo tarpu buvęs Pakistano žvalgybos vadovas generolas Hamid Gull pareiškė, kad slaptos informacijos nutekėjimas apie JAV ir NATO karinius veiksmus Afganistane yra „iš anksto numatyta akcija, siekiant diskredituoti poziciją Pakistano vaidmenį kaimyninės šalies padėties stabilizavimo procese“.

Jo pavadė daug kartų buvo minima slaptuose kariniuose dokumentuose, kuriuos paviešino interneto

tinklalapis „Wikileaks“. Dokumentuose teigiama, kad autoritetingas generolas siekė suvienyti Afganistano maištininkų pajėgas kovoję prieš amerikiečių ir NATO pajėgas ir net kelis kartus buvo susitikęs su „al Qaeda“ atstovais Vaziristano provincijoje.

„Visa tai tik šmeižtas, primenantis buvusio JAV valstybės sekretoriaus Colin Powell melagingas ataskaitas apie Irako masinio naikinimo ginklus“, – pabrėžė H. Gull. Jo teigimu, JAV specialiosios tarnybos „ne pirmą kartą bando su juo suvesti sąsąskaitas“.

„Paskelbti dokumentai yra sufabrikuoti, ir aš, kaip buvęs žvalgybininkas, matau, kad tai net neprofesionaliai padaryta. Greičiausiai tuo siekiama pateisinti didžiulės Pentagono išlaidas“, – tvirtino buvęs Pakistano žvalgybos vadovas.

Jis pridūrė esąs pasirengęs stoti prieš JAV ir Didžiosios Britanijos vyriausybes. „Jie gali mane apklausti, ir aš paneigsiu visus melagingus kaltinimus“, – griežtai kalbėjo H. Gull.

ES užsienio reikalų ministrai pritarė diplomatinės tarnybos struktūrai

Vilnius, liepos 27 d. (BNS) – Europos Sąjungos (ES) užsienio reikalų ministrai pritarė naujo Bendrijos diplomatinio korpuso struktūrai, atverdami kelią ES užsienio politikos vadovei Catherine Ashton pradėti skirti pareigūnus į pareigas kuriamoje tarnyboje, kurioje ilgainiui dirbs tūkstančiai žmonių.

„Tai istorinė galimybė stebėti, kaip gimsta, bent jau sprendimų lygiu, Europos diplomatija“, – pasibaigus susitikimui sakė šiuo metu ES pirmininkaujančios Belgijos užsienio reikalų ministras Steven Vanackere.

Tarnyba turėtų būti sukurta iki gruodžio 1 dienos. Tuomet C. Ashton į pagalbą ateis tarnybos generalinis sekretorius, kuriuo gali tapti Prancūzijos ambasadorius Jungtinėse Valstijose Pierre Vimont, bei du generalinio sekretoriaus pavaduotojai.

Priimtas sprendimas užbaigė ilgai trukusią vidaus kovą tarp Bendrijos įstaigų dėl tikslaus galių pasiskirstymo naujoje tarnyboje, tačiau davė pradžią įtemptoms varžyboms dėl tarp valstybių narių dėl pareigų kuriamame diplomatiniam korpusui.

Manoma, kad C. Ashton greitai paskelbs sąrašą asmenų, kuriems bus

patikėta vadovauti ES ambasadoms užsienyje, įskaitant diplomatinės atstovybes tokiose šalyse kaip Kinija ir Brazilija.

Tačiau paskyrimai į svarbiausias vidaus pareigas, tokius kaip generalinio sekretoriaus, bus galimi tik tuomet, kai Europos Parlamentas sutars dėl naujų drabuotojų parinkimo taisyklių, o tai veikiausiai bus padaryta rugsėjo pabaigoje.

C. Ashton dienraštyje „The Wall Street Journal“ rašė, kad naujoji Europos išorės veiksmų tarnyba (European External Action Service, EEAS), nepaisant jos „gremėzdiško“ pavadinimo, turi „drąsų ir paprastą tikslą – kad Bendrijos balsas būtų geriau girdimas visame pasaulyje“.

Dabar, kai kova už tai, kad tokia tarnyba būtų sukurta, iš esmės baigėsi, dėmesys veikiausiai nukryps į tai, koku mastu valstybės narės, tarp kurių esama tokių šalių, kurios pavydžiai sergsti savo užsienio politikos uždavinius, leis klestėti nuosekliai užsienio politikai.

Didžiosios šalys linkusios pabrėžti, kad kuriama EEAS nesikėsins į jų užsienio politikos nepriklausomybę.

EUROPA

BRIUSELIS

Europos Sąjunga (ES) oficialiai pradėjo su Islandija stojimo derybas. Islandija jau dabar taiko tris ketvirtadalius reikalingų ES įstatymų, todėl vyriausybė Reikjavike tikisi, kad šalis jau 2012 metais taps Bendrijos nare. Pagrindine kliūtimi prisijungimui prie ES laikoma Islandijos banginių medžioklė. Be to, narystei referendumu dar turi pritarti islandai. Be Islandijos šiuo metu ES dėl stojimo dar derasi su Kroatija ir Turkija.

DUISBURGAS

Vokietijos Duisburgo mieste liepos 24 d. per technomuzikos festivalį „Meilės paradas“ viename tunelyje kilus masinei sumaiščiai ir spūščiai, žuvo mažiausiai 20 žmonių. Žuvusiųjų amžius – nuo 20 iki 40 metų. Tarp nelaimės aukų buvo 7 užsieniečiai, atvykę iš Australijos, Italijos, Nyderlandų, Kinijos, Bosnijos ir Ispanijos. Prokurorai pranešė, kad nukentėjusiųjų skaičius nuo anksčiau skelbtų 340-ies padidėjo iki 511-os. „Meilės parade“ dalyvavo daugiau nei milijonas žmonių.

PARYŽIUS

Prancūzija „kariauja“ su tarptautiniu teroristų tinklu „al Qaeda“ ir sustiprins pastangas sutriuškinti jos grupuotę, veikiančią Šiaurės Afrikoje, kuri Sacharos dykumoje nužudė vieną pagrobtą prancūzą, nurodė Prancūzijos premjeras Francois Fillon. Jis taip pat pripažino, kad ši grupuotė galėjo nužudyti 78 metų įkaitą Michel Germaneau prieš nesėkmingą mėginimą jį išvaduoti.

RUSIJA

MASKVA

JAV ambasadorius Rusijoje pareiškė, kad skandalas dėl rusų šnipų Jungtinėse Valstijose ir jų išsiuntimui iš šalies nepaveiks JAV ir Rusijos santykių. Prieš dvi savaites šnipų skandalas baigėsi JAV ir Rusijos apsikeitimu slaptaisiais agentais. Abi šalys tikina, kad pastarieji įvykiai niekaip nepakeis dvišalių santykių.

***

Dėl šimtmečio kaitros Maskvos apylinkėse dega durpynai. Dėl to Rusijos sostinė skendi dūmuose. Sveikatos žinybos išpėja gyventojus dėl kenksmingų dūmų ir ragina juos likti namuose. Liepos 26 d. Maskvoje kepino 37,2 laipsnių karštis. Taip karšta 10 mln. gyventojų turinčiame mieste nebuvo nuo orų stebėjimo pradžios prieš 160 metų.

AZIJA

BEIJING

Kinija ketina sumažinti sąrašą nusikaltimų, už kuriuos numatyta mirties bausmė, ir atsisakyti ją taikyti vyresniems nei 70 metų asmenims. Šis sumažinimas bus pirmasis nuo įstatymo priėmimo 1979 metais.

ARTIMIEJI RYTAI

RIJADAS

Vokietijos oro bendrovė „Lufthansa“ pranešė, jos vienas krovininis lėktuvas patyrė avariją Saudo Arabijos sostinėje Rijade, o įvykio liudininkai sakė, kad lėktuvas užsiliepsnojo ir sudužo tūpdamas. Pilotas ir jo porininkas buvo lengvai sužeisti ir nugabenti į ligoninę. Apie kitus nukentėjusius žmones nepranešama.

JAV

WASHINGTON, DC

Įtakingas JAV įstatymų leidėjas demokratas paragino Britanijos naftos milžinę BP neišmokėti didžiulės išeitinės išmokos savo vadovui, jei jis, kaip tikimasi, atsistatydins netylant griežtai kritikai dėl jo veiksmų sprendžiant milžiniško naftos nuotėkio Meksikos įlankoje problemą. Jei Tony Hayward atsistatydins, jam bus skirta išeitinė išmoka ir pensija, kurių vertė sudarys maždaug 12 mln. svarų (beveik 50 mln. litų).

AFRIKA

VIKTORIJA

Seišelių Respublikos teismas dėl pakrantės apsaugos laivo užpuolimo praėjusių gruodį 11 Somalio piratų nuteisė 10 metų kalėti. Tai yra pirmasis nuosprendis jūrų plėšikams Seišelių Respublikoje. Šalyje teismo laukia dar 29 piratai. Somalis nuo 1991 metų neturi veikiančios valdžios, todėl negali pats teisti piratų.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

<p>Ocean Freight</p>	<p>Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Air Freight</p>	<p>Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Auto Export</p>	<p>Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.</p>
<p>Trucking</p>	<p>Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.</p>
<p>Small Packages</p>	<p>Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje</p>

8801 78th Ave *Bridgview*, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

„Piliakalnių šviesa” prie Mindaugo paminklo Vilniuje

IRENA TUMAVIČIŪTĖ

Žalgirio mūšio jubiliejaus aidai skamba visoje Lietuvoje. Ypač džiugu, kad 600-ąsias istorinės pergalės metines švenčiame Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtaisiais metais.

Abi šias datas prasmingai sujungė Lietuvai pagražinti draugija (LPD), dar metų pradžioje pakvietusi Žalgirio mūšio dieną, 2010 m. liepos 15 d., 9 val. vakaro į Tautos vienijimo sąšauką: ant Lietuvos piliakalnių uždegti ugnį, kad jos šviesoje pasijustumė esą vieningi, pasiryžę Tėvynę Lietuvą stiprinti, kad neišsivaikščiūtume iš jos, visada jon sugrįžtume – vieningi ir meilės visiems kupini. Kad visi vienu metu, kiekvienas, kur tik galime, uždegtume aukurus ir giedotume himną ant Tautos dvasios kalnų. Tad ir sąšaukai buvo parinktas vardas „Piliakalnių šviesa”.

Kvietimai buvo išsiųsti daugelio šalių lietuviams ir Lietuvos bičiuliams, kad jie, uždegti bent žvakeles languose, savo teigiamomis mintimis iš Lietuvos padangės nubaidytų pilkus debesis ir skleistų vienybės dvasią.

* * *

Vilniuje simbolinis laužas susiliepsnojo prie karaliaus Mindaugo paminklo, netoli gražiai sulapojusio ažuoliuko, kurį šio renginio sumanytojai Žalgirio pergalei įamžinti pasodino 2010 m. gegužės 1-ąją.

Šventę-minėjimą pradėjo išpuodingi ragų garsai: Albinas Batavičius ir Ipolitas Petrošius pūtė ragus taip, kaip senovės lietuvių pūtikai rago garsais perspėdavo kaimynines pilis apie artėjantį ypatingą įvykį ar karo pavojų.

Pradėdamas renginį, LPD valdybos pirmininkas Juozas Dingelis pabrėžė, jog laužų, aukurų ir žvakelių esmė yra ta, kad Gabija ugnele šviesų viso pasaulio lietuvių širdyse ir nušviestų mums padangę. J. Dingelis pakvietė garbingus šių iškilmių svečius savo fakelų liepsna uždegti simbolinį laužą ir sugiedoti Lietuvos himną, kuris, tikėkimės, susiliejo su viso pasaulio lietuvių giedamu himnu.

Malonią staigmeną susirinkusiems pateikė poetas Jonas Šėla – ne veltui sakoma, jog talentas gimsta tylumoje. Advokatas Jonas Ivoška, kuriam širdis liepia dalyvauti patriotiniuose renginiuose, uoliai studijavo mokslinę literatūrą apie Žalgirio mūšį ir į poetinį rūbą įvilko istorinius įvykius nuo 1410 m. liepos 3 d. iki liepos 15 d. Klausydamiesi sodriu,

Kalba Juozas Dingelis. Karaliaus Mindaugo paminklo fone – folklorinis ansamblis „Giedra”.

tvirtu balsu skaitomos „Sakmės apie Žalgirio mūšį”, tarsi filmą matėme, kaip „Jogaila į dešinę krantą/su savąja kariuomene brenda”, kaip „lietuvių pulkai ir smalėnai/ surikiuoti į junginį vieną./ Tarp pirmųjų ant juodbėrio žirgo/ joja Vytautas, žvalgos sudirgęs...”.

Žavėjo autoriaus ir interpretatoriaus gebėjimas jungti pasakojimo rimtį, garsiąją Vytauto tariamo pasitraukimo iš mūšio taktiką su žaisminga ironija. Juozas Dingelis priminė, kaip Lietuvai pagražinti draugija rengėsi ir dalyvavo 500-ųjų Vytauto Didžiojo mirties metinių minėjimo renginiuose 1930 m. Juozo Tumo-Vaižganto ir kitų šviesuolių pastangomis, buvo surinktos lėšos ir Lietuvoje pastatyta 30 Vytauto Didžiojo paminklų. O po visą Lietuvą buvo nešamas Vytauto Didžiojo portretas. Šie renginiai labai prisidėjo prie patriotizmo ugdymo. J. Dingelis pasidžiaugė, kad LPD ir šiais metais aplankė daugiau kaip 20 mokyklų, į kurias vykdavo legendinis Vilius Bražėnas, aktorius Tomas Vaisieta, prof. Alfonsas Vaišvila. Kalbėtojas susirinkusiuosius paragino, pasinaudojant istoriniu jubiliejumi, aktyviai prisidėti prie tautos dvasios stiprinimo – nešti patriotizmo ugnelę į mokyklas, kitas švietimo įstaigas.

Aktorius T. Vaisieta, Vytauto Didžiojo ordino kavaliereus, Lietuvos vaidila, susirinkusiesiems padovanojo kompoziciją iš monospektaklio „Pasikalbėjimas su Lietuva”. Meninio žodžio galia tokia stipri, jog T. Vaisietos talento dėka išvydome daug grožybių, kurių prozaikos kasdienybės marška neleidžia pastebėti ir pajauti. Žinoma, aktorius parinko ir Vytautui Didžiajam skirtų posmų.

Klausydamiesi jaudinančių posmų, T. Vaisietos skaitomų priesaikai pakėlus ranką, tikriausiai daugelis stovėjusių prie Mindaugo paminklo kartu su aktoriumi nejučiomis širdyje prisiekėme ištikimybę Vytautui: „Laisva Tėvynė tavo,/ galinga ir didinga per amžius bus,/ kol nors viena plastės širdis lietuvių.”

Plojimais buvo sutiktas Vyčio kryžiaus ordino kavaliereus, legendinis skautų laužavedys Vilius Bražėnas, anot jo paties, daug metų už Lietuvos ribų praleidęs Lietuvos patriotas.

Kalbėtojas pirmiausia nusilenkė tautiečiams, kurie atkūrė Lietuvos nepriklausomybę. Poetiškai priminė, kad laužai yra dvasios atspindys, susideginimo ir susibūrimo kovai su priešais simbolis, jis pažymėjo, jog šiandien Lietuvoje degančiuose laužuose galima išžiūrėti ir Žalgiryje kovojusiųjų drąsą. Po kelių išimanančių poezijos posmų jis pakvietė grįžti į šiandieną ir visomis įmanomomis priemonėmis pildyti mūsų tautos gyvybės aruodus. Lietuvių publicistikos patriarchas kalbėjo, jog mes pernelyg mažai įsisaviname Žalgirio didvyrių dvasią, kritiškai pastebėdamas, jog net laidotuves galima paversti komunizmo propaganda ir mūsų akyse skleistį didelį melą.

Lankydamasis su LPD Kėdaičiuose, V. Bražėnas sužinojo, kad už kratos metu aptiktą lapelį sovietinis okupantas „duodavo” mažiausiai dešimt metų. Vadinas, lapelis šį tą reiškia. Kalbėtojas ragino dauginti gerus straipsnius, kopijas dalyti autobusų stotelėse. Jis priminė Amerikos patriotų pavyzdį, kai jiems buvo neprieinama didžioji žiniasklaida.

Baigdamas nepailstantis oratorius ragino duoti atkirtį akiplėšiškam melui. „Neleiskime spjaudyti į akis

nei mums, nei Lietuvai.”

Istorinio jubiliejaus proga susirinkusiuosius pasveikino Mykolo Romerio universiteto profesorius Alfonsas Vaišvila. Jis pabrėžė, kad šios dienos minėjimas mums primena, jog nėra mažų ar negausių tautų, yra tik kultūriškai pasyvių tautų. Savo kalba jis labai sustiprino mūsų pasitikėjimą savimi.

Karališkosios bajorų sąjungos atstovas Žilvinas Radavičius pabrėžė, kaip svarbu suvokti Žalgirio pergalės prasmę ir įpareigojimus, paragino stengtis rasti Žalgirio pergalę asmeniniame gyvenime, įvairiose veiklos srityse. Nes Žalgirio įvykis nuskambėjo visoje Europoje, o daugeliui Europos riterių pergalė buvo psichologinis šokas. Kalbėtojas išreiškė ištikinimą, kad ši šventė taps tradicine, kad į būsimas šventes atsivesime vaikus ir vaikaičius, kad jie perimtų jos šventimą.

LPD valdybos narys, Zanavykų bendrijos pirmininkas kultūros istorikas Albinas Vaičiūnas, priminęs, kad šiuo metu dega daug aukurų ant Lietuvos piliakalnių, supažindino su profesoriaus Vytauto Pranulio telefonograma, gauta iš Šakių rajono Kriūkų seniūnijos, kurioje yra šeši piliakalniai. Profesorius perdavė linkėjimus nuo Žemosios Panemunės piliakalnio, kur tuo metu buvo susirinkusi Kriūkų inteligentija. Jie dainuoja dainas, sako prakalbas, prisimena šitą gražią pergalę ir prašo jungtis širdimis su visais Lietuvos žmonėmis.

Vakare už širdies griebiančia lyrine gaida gražiai skambėjo Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio folkloro ansamblio „Giedra”, kuriam armonika žaviai talkino žemaitis Albinas Batavičius, padovanotos dainos.

Pasiklausius talentingų dainininkių ir dainininkų, kurie atskuba į kiekvieną Lietuvai pagražinti draugijos renginį, norėtusi tikėti, jog „tik blaiviai Lietuvai išlikti lemta, pakilusiai tikėjimo dvasia”. Folkloro ansamblis „Giedra” susirinkusiesiems padovanojo dar daug nepamirštamų melodijų.

Tik apie vidurnaktį išblėso pasakutiniai šios neblėstančios šventės aidai.

Aukurą uždega prof. Alfonsas Vaišvila, Vilius Bražėnas ir Tomas Vaisieta.
Jono Česnavičiaus nuotr.

Upninkų bažnytkaimis prie Šventosios upės

Klemensas Palaima

Nr. 8

Po fizinių sužalojimų, netekęs dvasinės pusiausvyros, Edvardas suluošintas 1946 m. mirė. Tada Ievutė su trimis vaikais vėl grįžo į Edvardo namus Upninkuose. Įsidarbino medicinos punkte. Duktė Laimutė ištekėjo už mano pusbrolio Jono Noviko. Jų vienas sūnus Vidas mirė, o Rimas gyvena Jonavoje. 2000 metais po sunkios ligos mirė gražuolė Ievutė, nusinešdama su savimi ir visas gyvenimo paslaptis.

Edvardas ir Ievutės gyvenimo istorija, jų didelė meilė ir ryžtas nepaklusti tėvų valiai ir senoms tradicijoms mūsų kaime nuvilnijo kaip nepaprastas įvykis. Aš pirmą kartą pamačiau tokį reginį, kai Edvardas, nukeldamas Ievutę nuo vežimo, apsikabino ir ją pabučiavo. Kaime taip elgtis viešai niekas nedrįsdavo. Apie jų gyvenimą ir tragišką likimą galima būtų parašyti ištisą romaną.

Kazimieras Jasionis

Turėjo pravardę „Kukūras“. Ši pravardė atėjo iš praieities. Buvo šnekama, kad jų gentainis dirbo dvare virėju (kukuru). Taip ir pradėjo kaime šią šeimą vadinti „Kukūrais“.

Kazimieras buvo vienas šviesiausių kaimo ūkininkų. Jis skaitydavo įvairius laikraščius, pirmas įsigijo detektorinį radijo aparatą. Kai kaimo ūkininkai sujodavo į bendras ganyklas arkliai ganyti, Kazimieras aiškino ūkininkams apie žemdirbystės problemas, Rusijos kolchozus, pasaulio įvykius. Kaimiečiai gerbė Kazimierą už darbštumą, sumanumą ir meilę žemei. Buvo kuklus žmogus, nerūkė ir per šventes saikingai išgerdavo.

Kazimieras turėjo pusvalakį (10 ha) žemės. Intensyviai ją panaudodamas, išlaikė du arklius, tris karves ir keletą avių. Turėjo vieną veislinę kumelę, kuri atvesdavo labai gražius kumeliukus. Kazimieras žemę mokėjo dirbti, todėl gaudavo gerą derlių. Jo pasėliai rėžiuose buvo gražiausi. Atsimenu, kaip Kazimieras nuėmęs derlių surinkdavo javų varpas. Tai pavyzdys, kaip reikia mylėti žemę ir jos vaisius.

Kazimiero gyvenamasis namas buvo didokas. Viename gale (gryčioje) gyveno, o antrasis buvo su medinėmis grindimis ir naudojamas buvo kaip svetainė (stancija). Visi ūkiniai trobesiai buvo tvarkingi, šiaudiniai stogais. Kluonas stovėjo didesniu atstumu nuo ūkinio kiemo. Prie kluono buvo įveistas sodas. Atsimenu, ku- liant rugius sėklai, jau obuoliai buvo subrendę. Ypač buvo obuoliai skanūs šampaniniai obuoliai (sena veislė Sierinka).

Kazimieras turėjo savo arklinę kuliamažą. Talkauti su mašina neidavo, bet kaimynams padėdavo iškulti javus.

Kazimieras buvo vedęs merginą Stefaniją Razumaitę (vadindavo Stefcia), kilusią iš Panatorių parapijos. Stefa buvo graži moteris, tvarkinga, gera šeiminkė. Kaime ją žinojo kaip „būrėją“. Stefanija užkalbėdavo žmones sergančius „rože“.

Jasionių šeimoje buvo dvi dukterys ir sūnus. Vyriausia Marytė buvo

išmokusi siuvėjos amato. Turėjo pakankamai darbo, todėl priimdavo mokyti siuvimo jaunas merginas. Marytė mokėjo puošti ir savo grožiu viliojo ne vieną kaimo berną. Išsirinko vyrą – matininką, kuris dirbo kaime ir tuo metu buvo apsigyvenęs Jasionių name. Vėliau Marytė apsigyveno Panevėžyje, pasistatė namą.

Julius su tėvu dirbo žemę, bet buvo pramokęs staliaus amato. Žiemos metu dirbdavo rašomuosius stalus ir pardavdavo Jonavos žydams. Julius vedė Aldoną Januškevičiūtę iš Kunigiškių kaimo, tenai persikėlė gyventi ir dirbo žemės ūkyje.

Jauniausia duktė Stasė pokario metais buvo partizanų ryšininkė, todėl nuteista. Atlikusi bausmę grįžo ir ištekėjo (taip pat už partizano) Bernardo Stepšio. Dabar gyvena Jonavoje. Jasionių senasis namas kaime tebestovi, bet jame šeiminkauja svetimi žmonės.

Juozas Mikučionis

Turėjo negražią pravardę, todėl jos negaliu rašyti. Kaimo žmonės greitai duodavo pravardes (pagal elgesį, išvaizdą, kalbą) ir visas kaimas pravardžiuodavo. Juozo šeima buvo neturtinga, žemės turėjo nedaug (1,0 ha).

Juozas turėjo valtį (luotą) ir vertėsi žvejyba. Žuvimi pamaitindavo gausią šeimą, o dalį laimikio pardavdavo. Juozo žmona buvo darbšti šeiminkė, eidavo padieniui dirbti pas ūkininkus. Išaugino šešis vaikus – keturis sūnus ir dvi dukteris. Vyriausią sūnų Joną (vadindavo Jasiuku), paaugusį leido pas ūkininkus ganyti bandos. Vėliau Jonas samdėsi pusberniu. Kada valdžia davė žemės (iš fondo), Jonas įsigijo arklį ir dirbo savo žemę, kuri buvo užpelkėjusi ir nederlinga (Aleksiejevkoje). Pastatė daržinę, tačiau geresnio gyvenimo nesugebėjo susikurti.

Dukterys Ona ir Genė, atrodo, gyvena Vilniuje, o Veronika ir Adelė – Kaune.

Jonas išsikėlė į Ukmergę, o jaunėlis Juozas (mano mamos krikštėnė) išsikūrė Upninkuose. Jis jau miręs, o šeima gyvena savo sodyboje.

Juozas Mikučionis (tėvas) buvo uždaro būdo ir mažai bendraudavo su kaimo žmonėmis. Gal todėl, kad skurdžiai gyveno ir neturėjo kuo pasidžiaugti tarp ūkininkų.

Simonas Grinius

Gyveno prie Šventosios upės. Žemės neturėjo (tikrai daržą). Simonas turėjo nuosavą keltą (pervazą), kuriuo per Šventąją perkeldavo gyventojus iš visos apylinkės. Todėl Simoną visi pažinojo. Žinojo jo silpnąbę pasilinksinti, padainuoti ar įdomiai papasakoti. Apie Simoną kaimo bernai buvo sukūrę humoristinių pasakojimų ir anekdotų. Tačiau Simonas buvo sąžiningas žmogus ir savo pareigas atlikdavo be priekaištų. Prie keltuvo ant upės kranto stovėjo nedidelis namelis, kuriame jis „dežuruodavo“, o retkarčiais ir nakvodavo.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už priėmimą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL

Chirurgai

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
Inkstų, pūslės, prostatos
gydymas bei chirurgija
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

Skelbimų skyrius
tel. 1-773-585-9500

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 Ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

LIETUVAIČIŲ SVAJONIŲ JAUNIKIAI...

Atkelta iš 3 psl. Pavyzdžiui, moteris, ketinanti tekėti už prancūzo, skundėsi, kad prancūzai labai daug dėmesio skiria maistui, stalo padengimui, todėl ji priversta kasdien užsiimti tuo, ko nemėgsta. Amerikoje vaikus reikia kasdien nuvežti ir parvežti iš mokyklos, kas nedaroma Lietuvoje, o ką jau kalbėti apie musulmoniškas šalis, kuriose požiūris į vyro ir moters vaidmenis, vaikų auklėjimą, finansų tvarkymą ir visa kita iš esmės skiriasi nuo mūsų. Taip pat santuokoje su kitataučiu daug problemų kyla bendraujant su vyro ar žmonos giminaičiais.

Ne vienai lietuvei gali būti sunku prisitaikyti, pavyzdžiui, prie į vokiečių kraują įsigėrusio supratimo apie švarą. Dažnai lietuvei vyro noras matyti kasdien iššveistą vonią gali pasirodyti kaip perdėtas priekabių ieškojimas.

Tuo tarpu dažnas europietis tikisi, kad žmona lietuvi, paauginusi vaiką, mokysis, sieks karjeros, žodžiu, taps emancipuota moterimi, o pastaroji ir toliau užsiima namais, kol galiausiai vyrui tampa visiškai nepatraukli. Tiesa, būna ir atvirkščiai. Lietuvė išteka už komplimentus žarsčiusio prancūzo, išvyksta su juo į nedidelį Prancūzijos miestelį, kur nėra gyvos dvasios nepažįsta, ir tampa nemokama namų šeiminkė – tvarko namus, kasdien tris kartus per dieną gamina valgyti, nes vyrui tai labai svarbu, prižiūri vaikus. Ji neturi nei su kuo bendrauti, nei laiko tam.

Skyrybos su kitataučiu – sudėtingesnės

„Pirmieji bendro gyvenimo metai yra sunkūs ir tos pačios tautybės žmonėms: reikia prisiderinti prie vienas kito įpročių ir emocijų, o kai čia

įsipina skirtybės dėl tautybės, galima visai susipainioti – dėl visko kaltinti tautybę, užuot sprendus psichologines problemas, ir atvirkščiai, neįžvelgti tautybės nulemtų problemų“, – įspėjo psichologė.

Pašnekovės teigimu, didelė problemų dalis susijusi su faktu, kad vienam iš sutuoktinių, dažniausiai tai yra moteris, tenka kraustyti į kitą šalį. Jei sutuoktinio šalis atrodo geresnė už tėvynę, jei žmogus pasiryžęs perimti jos papročius ir taisykles, problemų kyla mažiau. Bet jei kita tauta neatrodo besąlygiškai geresnė, gimus vaikui prasideda derybos: kokią vardą jis bus pavadintas, kokia kalba kalbės, kitaip tariant, „kieno tautybė yra geresnė“. Taip į nesutarimų verpetą įsukamas ir vaikas.

Skyrybos su kitataučiu taip pat vyksta daug sudėtingiau, nes prieš tuokdamasis retas kuris pasidomi, kokie įstatymai galioja svetur, kaip sprendžiami vaiko išsivežimo klausimai. Pavyzdžiui, kai kuriose šalyse nėra savaime suprantama, kad vaikas lieka su motina, dar kitose draudžiama vaikus išvežti iš šalies, jei moteris nori grįžti į tėvynę.

„Santuoka su užsieniečiu, žinoma, turi teigiamų pusių. Ne paslaptis, kad dažnai pagerėja vieno iš sutuoktinių finansinė padėtis ir vaiko aprūpinimas, išmokstama kalbų, praplečiamas pasaulio pažinimas, didėja tolerancija kitokiems. Kita vertus, jei turite bendravimo problemų, neverta tikėtis, kad su kitataučiu jos staiga išnyks. Jų gali tik padaugėti. Bet kuriuo atveju, rimtų santykių kūrimas su kitataučiu – labai rizikingas projektas, kuris pasiseka tik nedaugeliui“, – teigė psichologė.

Delfi.lt

IEŠKO DARBO

* **25 m. jaunuolis**, be žalingų įpročių, ieško darbo. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 630-915-3019.

* **Moteris ieško** pagyvenusių žmonių priežiūros darbo. Patirtis, rekomendacijos. Gali pakeisti bet kurią savaitės dieną. (Gali dirbti vyras ir žmona kartu). Tel. 312-307-4619.

* **Moteris ieško** popietinio darbo. Kalba angliškai, turi visus reikiamus dokumentus. Tel. 630-915-3019.

* **Darbšti, atsakinga** moteris ieško darbo. Gali rūpestingai prižiūrėti jūsų vaikus, globoti tėvus, slaugyti ligonius. Tel. 815-603-9052.

Jungtinė paroda „Lithpex–Polpex 2010”

Žalgirio mūšio 600 metų pergalės minėjimo ir jungtinės lietuvių filatelistų draugijos „Lietuva” ir lenkų filatelistų draugijos „Polonus” jubiliejinės parodos „Lithpex–Polpex 2010” renginiai ir numatoma programa.

Jungtinė paroda „Lithpex–Polpex 2010” vyks 2010 m. spalio mėn. 15–17 dienomis Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629) Čikagoje, JAV.

Parodos renginių laikas ir datos

Spalio 15 d., penktadienis. 10 val. r. – 8 val. v. – paroda. 6:30 val. v. – oficialus renginio ir parodos atidarymas

Spalio 16 d., šeštadienis. 10 val. r. – 6 val. v.:

1. Paskaitas Žalgirio mūšio tema skaitys Lietuvos, Lenkijos ir JAV istorikai, karybos ir mūšių specialistai. Paskaitų laikas ir temos bus skelbiamos lietuvių ir lenkų žiniasklaidoje.

2. Meninių, dokumentinių filmų

Liepos 3 d. Vilniaus centriniame pašte pirmos dienos datos spaudu buvo antspauduojama pašto korespondencija, apmokama naujausiu pašto ženklų, išleistu Žalgirio mūšio 600-ųjų metinių proga. Šio pašto ženklų autorius – dailininkas Robertas Jucaitis.

Žalgirio mūšio 600 m. jubiliejinėi pergalėi atminti peržiūra.

3. Iškilmingas renginio dalyvių ir svečių pokylis 6:30 val. v. Parodos ir renginio dalyvių apdovanojimai, diplomų/pažymėjimų įteikimas.

Spalio 17 d., sekmadienis, 10 val. r. – 6 val. v. – parodos lankymas. 4 val. p. p. oficialus renginio/parodos uždarymas.

Parodos temos, grupės, išdėstymas

I grupė: pašto ženklai, vokai – Lietuva, Lenkija ir kt. valstybių filatelijos pašto ženklų ir vokų serijos atspindinčios Žalgirio mūšio temą, Žalgirio mūšio vadovai: Jogaila ir Vytautas Didysis, mūšio dalyviai, simboliai, ženklai, ginklai, to laikmečio kariniai ordinarai (Teutonų, Kalavijuočių) jų istorija, Viduramžių mūšiai ir jų specifika, Kryžiaus karai Baltijos kraštuose, lietuvių, lenkų, rusų, ukrainiečių ir kt. tautų kova prieš pavergėjus, laisvės ir nepriklausomybės siekiai ir ir pan. temos.

II grupė: Medaliai, monetos, apdovanojimai, ženklukai, atspindintys Žalgirio mūšio temą ir 600 m. jubiliejaus paminėjimą bei aktualijas.

III grupė: Knygos, leidiniai, foto albumai, žurnalai ir kt. rašytinė informacija, leista lietuvių, lenkų, ir kt. pasaulio tautų kalbomis, atspindinti Žalgirio mūšį ir jo istorinę reikšmę.

IV grupė: istorinė iliustracinė medžiaga, dokumentai, istorijos ir meno rodiniai, paveikslai, liaudies meistrų ir tautodailininkų kūryba, pagalbiniai šaltiniai ir t. t. Žalgirio mūšio tema.

Apdovanojimai: parodos dalyviams bus įteiktas specialus šio renginio pažymėjimas.

Pokylis: spalio 16 d., šeštadienį, 6 val. v. (būtinai išankstinis vietų užsisakymas).

Papildoma informacija

Jubiliejinėi jungtinei lietuvių ir

lenkų filatelistų parodai „Lithpex–Polpex 2010” filatelijos rodimųjų išdėstymui turime 40 standartinių rėmų. 20 rėmų bus skirta lietuvių filatelistų paruoštiems rinkiniams, 20 – lenkų draugijos „Polonus” atstovų rodimiesiems. Kitiems parodos rodimiesiems papildomai bus paruošti stendai, vitrinai, stalai. Meno kūriniai, paveikslai bus kabunami ant sienų ar išdėstomi stenduose.

Kadangi muziejaus patalpos gali priimti ribotą skaičių rodimųjų, o turimų rėmų yra tik 40, parodos organizatoriai iš anksto nori žinoti parodos dalyvių ir jų pristatomų rinkinių skaičių. Todėl prašome apie ketinimą dalyvauti parodoje pranešti iki 2010 m. rugpjūčio 1 d. telefonu, laišku ar elektronine žinute žemiau nurodytiems parodos organizatoriams, pranešant parodos dalyvio vardą, adresą, telefoną, el. pašto adresą. Jums bus išsiųsta parodos registracijos forma. Ją užpildžius, gražinti iki 2010 m. rugsėjo 10 d. su 30 dol. registracijos mokesčiu. Užmokėjus registracijos mokesčių kiekvienas parodos dalyvis nemokamai gaus 1 rėmą. Kiti rėmai išsigyjami už papildomą mokesčių: 1 rėmas – 10 dol. Papildomai galima bus išsigyti dar 4 rėmus. Dalyvaujant daugiau dalyvių organizatoriai pasilieka teisę sumažinti skiriamų rėmų skaičių dalyviams.

Iškilmingo pokylio kaina – 40 dol. asmeniui.

Parama, aukos renginiui organizuoti

Parodos organizavimui komitetas buvo pateikęs 2 paraiškas finansinei pagalbai gauti, tačiau jokios papildomos paramos negavome. Todėl kreipiamės į kiekvieną geranorių asmenį, verslininką, verslo atstovą, draugijas, bendruomenes, visuomeninius būrelius prisidėti aukomis ir paremti mūsų pastangas, skirtas Žalgirio mūšio 600 m. jubiliejui paminėti. Kiekvieno aukotojo pavardė bus paskelbta renginio programos leidiniuose ir spaudoje.

2010 metų antrąjį ketvirtį Lietuvos bankas išleido į apyvartą 3 kolekcinės (proginės) monetos, skirtas Žalgirio mūšio 600-ųjų metų sukakčiai paminėti. Nuotraukose matote 2 iš jų 500 litų nominalo kolekcinę (proginę) aukso monetą ir 50 litų nominalo kolekcinę (proginę) sidabro monetą. Monetų grafinių projektų autorius – Rytas Jonas Belevičius.

Taip pat kviečiame visus, norinčius aktyviai prisidėti savo asmeniniu darbu, ruošiant šį svarbų istorinio įvykio paminėjimą. Aukų čekius prašome rašyti: Lithuania Philatelic Society. Siųsti adresu: Violeta Rutkauskienė, 2833 W. Grove Ave., Waukegan, IL 60085.

Išsamesnė informacija, renginių detalės, tikslesnis laikas bus skelbiami papildomai lietuvių ir lenkų spaudoje. Sekite pranešimus. Kilus klausimams, dėl papildomos informacijos, susijusios su Žalgirio mūšio paminėjimu Balzeko lietuvių kultūros muziejuje 2010 m. spalio 15–17 dienomis, prašome kreiptis į komiteto narius: Chester Schafer tel. 773-545-7007; Violetą Rutkauskienę, el. pašto adresu aviv2008@att.net arba tel. 847-244-4943 ir į Joną Variakojį el. pašto adresu variakojis@sbcglobal.net arba tel. 773-585-8649.

Filatelistų draugijos „Lietuva” info

Baltimore ruošiasi F. Zappa biusto atidengimui

Atidengiant lietuvių padovanotą JAV roko muzikanto Frank Zappa biusto kopiją Baltimore, numatoma renginių savaitė, tarp jų – F. Zappa sūnaus Dweezil koncertas.

Baltimore visuomeninė meno komisija svarstė įvairias vietas, kur pastatyti biustą ir pasirinko „The Southeast Anchor Library” biblioteką. Ši vieta garsi daugeliu ten esančių graikų restoranų, skelbia naujienų agentūra AP.

Atidengiant paminklą, bibliotekoje numatoma atidaryti parodą.

F. Zappa biustas iš Vilniaus į Baltimore išlydėtas birželio pirmoje pusėje.

Toną sverianti roko muzikanto gerbėjų Lietuvoje dovanojama skulptūra JAV krantus laivu turėtų pasiekti rugpjūtį. Krovinį iš Lietuvos į JAV savo lėšomis nugabens siuntų pristatymo bendrovė UPS, o pastatymą Baltimore finansuos miesto valdžia.

Biusto kopijos atidengimas JAV numatytas rugsėjo 18-ąją.

Idėja Lietuvos sostinėje pastatyti paminklą roko muzikos naujovių diegėjui F. Zappa kilo 1995 metais grupei entuziastų, pasivadinusių Frank Zappa gerbėjų klubu. Juos subūrė fotomenininkai Saulius Paukštys ir Saulius Pilinkus.

Prie jų prisidėjo ir kiti menininkai bei entuziastai. 1996 m. paminklas buvo atidengtas.

Prieš kelerius metus S. Paukštys subūrė grupę, kuri sumanė šio biusto kopiją pastatyti F. Zappa gimtajame Baltimore mieste, JAV.

2008-aisiais idėjos autoriai apsilankė šiame mieste ir pristatė savo idėją miesto menų tarybai, kuri, jų teigimu, vienbalsiai balsavo už dovanos priėmimą. Po to vyko techninių detalių derinimas bei vietos parinkimas.

Per 30 karjeros metų F. Zappa pasireiškė kaip kompozitorius, gitaristas, dainininkas, kino režisierius ir satyrikas. Jam priklauso pirmojo konceptualaus roko muzikos albumo

Frank Zappa biustas iš Vilniaus į Baltimore išlydėtas birželio mėnesį.

M. Kulbio nuotr.

išleidimo autorystė. Jis kūrė muziką roko grupėms, džiaz ansambliams, sintezatoriams ir simfoniniams orkestrams. Dėl šios veiklos šiandien pripažįstamas vienu iškiliausių pra-

ėjusio amžiaus kompozitorių. Muzikantas, niekada nesilankęs Lietuvoje, nuo prostatos vėžio mirė 1993 m.

BNS

Dalia ir Kazys Navasaičiai, gyvenantys Bloomfield Hills, MI, užsisakė „Draugą” skaityti dar metams. Kartu su prenumeratos mokesčiu atsianti ir 50 dol. auką. Labai ačiū.

Stasė Žemgulis, gyvenanti New Buffalo, MI, pratęsė laikraščio prenumeratą ir kartu paaukojo „Draugui” 50 dol. auką. Tariame nuoširdų ačiū.

Margumynai

Paminklą J. Zauerveinui atidengs kitą vasarą

Jau kitą vasarą uostamiesčio centre stovės paminklas, skirtas įamžinti žymaus lietuvių ir kitų tautų kultūros veikėjo Jurgio Zauerveino atminimą. Projekto įgyvendinimo grupė vylėsi paminklo atidengimo iškilmes surengti kitų metų sausio 15-ąją, J. Zauerveino gimimo dieną, tačiau planus pakeitė lėšų stygius.

Grupės narys klaipėdietis Valdemaras Vaicekauskas apsiėmė projektą finansuoti iš savo šeimos fondo. Paminklą jis perduos globoti Klaipėdos miesto savivaldybei.

Dviejų metrų aukščio granito paminklas bus pastatytas Liepų gatvės pradžioje, prie namo, kuriame, kaip teigia istorikai, gyveno J. Zauerveinas. Iš pradžių svarstyta paminklą statyti Danės krantinėje, tačiau autoriai išsiaiškino, kad Lietuvos tautinio

atgimimo šaukliu vadinamas J. Zauerveinas turėjo vandens baimę. Tad galiausiai nuspręsta ieškoti kitos vietos.

Diskusijos dėl šios asmenybės atminimo įamžinimo Klaipėdoje prasidėjo prieš ketverius metus. Pernai surengtą paminklo projekto konkursą laimėjo klaipėdietis skulptorius Gintautas Jonkus. „Tai buvo žmogus, atvertęs labai svarbų puslapį mūsų istorijoje, palikęs ryškų įspaudą“, – apie J. Zauerveiną kalbėjo autorius. Jo ir architekto Vytenio Mazurkevičiaus bendras darbas bus užbaigtas kitą vasarą. Kitąmet bus minimos J. Zauerveino 180-osios gimimo metinės.

Planuojama atidengimo iškilmes surengti kitų metų birželį.

Lrt.lt

Gyventojai Panevėžyje išgelbėjo senovinį grindinį

Panevėžyje atkastas beveik 200 m. senovinis grindinys. Statybininkų ketinimui jį išardyti pasipriešino gyventojai, o pavidosaugininkai statybos darbus sustabdė. Jei ne akylai panevėžiečiai, šimtmetis kultūros paveldas būtų sunaikintas.

Miesto centre esančioje Birutės gatvėje tiesiantys kanalizacijos tinklus darbininkai nurėžė per šimtą metrų asfalto ir pradėjo lupti akmenis iš unikalaus grindinio. „Viskas būtų iškasta ir išmesta, bet mes su Aliumi kaip tik pasitaikėme. Kada jau buvo nuimtas asfaltas, pasikvietėme korespondentus ir sustabdėme

darbus“, – pasakoja panevėžietis Vidmantas Perevičius. Vakarop Birutės gatvės gyventojai taip pat ėmėsi ardyti grindinį.

Pavidosaugininkai sako, kad Lietuvoje grindinių iš lauko riedulių nedaug, todėl juos būtina ne tik išsaugoti, bet ir pritaikyti naudoti. „Gatvės pradėtos kloti nuo XIX a. pradžios. Buvo toksai miesto valdžios susirinkimas 1820 metais ir buvo priimtas nutarimas, kad reikia iškloti grindiniu turgaus ir aplink esančias gatves“, – pasakoja archeologė Alfreda Petruilienė.

Lrt.lt

Liubavo dvaro malūnas tampa muziejumi

Viešosios įstaigos „Europos parkas“ vykdomas Liubavo dvaro malūno restauravimo ir pritaikymo kultūros ir viešosioms reikmėms projektas, kurį finansuoja Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija pagal Europos ekonominės erdvės finansinį mechanizmą, ir bendrai finansuoja Lietuvos Respublika, jau įpusėję.

Šis projektas skirtas išsaugoti vertingą kultūros paveldo objektą Vilniaus rajone. Pagrindinis projekto uždavinys – restauruoti Liubavo dvaro malūną ir jame įrengti muziejų, kuriame bus galima pamatyti malimo įrangą, bus pasakojama Liubavo dvaro istorija. Atlikta dauguma restauracinių darbų, gaminami baldai, kuriama muziejinė paroda, interneto svetainė.

Liubavo dvaras yra vienas iš seniausių Lietuvoje. Jau pirmosiose Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Žygimanto Augus-

to išdo knygoje 1546 m. minimi Liubavo dvare vykdomi tvenkinių remonto darbai. Tuo metu dvaras tiekė ypač vertinamą žuvį valdovo stalui, o dvaro valdos siekė net Siesarčio, Kirneilio ir kt. ežerus netoli Molėtų.

Malūnas – tai išties įdomūs, vienas iš tokių – išlikusi autentiška vandens turbina, kuri dabar restauruojama. Iš svarbiausių atradimų paminėtina atrasta Liubavo tapyba – daugiausiai Slizienių giminės, kuri Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje nuo Vytauto Didžiojo laikų užėmė aukštus valstybės, teismų, karinius postus. Paveikslai, kurie 1940 m. buvo nacionalizuoti, pasirodo, yra išsaugoti ir jų reprodukcijos bus pateiktos Liubavo muziejaus lankytojų dėmesiui. Liubavo dvaro malūnas-muziejus atvers duris lankytojams 2011 metais.

www.europosparkas.lt,
www.liubavas.lt

PADĖKA

A † A MARIJA BENDINSKIENĖ A † A POVILAS GEDIMINAS BENDINSKAS

Iškeliavo į Amžinybę 2010 m. vasario 9 d. Vilniuje ir balandžio 13 d. Kaune, Lietuvoje.

Esame dėkingi kun. Antanui Gražuliui, SJ, už atnašautas gedulingas šv. Mišias tėvų Jėzuitų koplyčioje, Čikagoje.

Ačiū muzikui Manigirdui Motekaičiui ir solistei Nijolei Penikaitei, giedojusiai giesmes šv. Mišių metu.

Nuoširdžiai dėkojame organizacijoms, draugams ir pažįstamiems, pareikšusiems užuojautą mums skausmo valandose, dalyvavusiems gedulingose šv. Mišiose Čikagoje ir Lietuvoje bei užprašiusiems šv. Mišias Čikagoje ir Lietuvoje už a. a. Marijos ir a. a. Povilo Gedimino sielas.

**Liūdintys: Milda, Viktoras, Tomas, Dalia Šatai
Marytė Bendinskienė su šeima
Kęstutis Bendinskas su šeima
Danguolė Michelevičienė su šeima**

Margumynai

Vasaros liūtys kenkia sostinės Gedimino kalnui

Vandens paplauti Gedimino pilies kalno šlaitai grasina bet kurią dieną nuslinkti, kartu nusinešdami ir pilies liekanas su valstybės vėliava. Šalta žiema ir gausios vasaros liūtys grasina Gedimino kalnui: įgriuvo į pilį vedantis kelias, plika akimi matyti nuošliaužos, atsivėrė sutvirtinimų fragmentai, skyla pilies sienos, rašo savaitraštis „Veidas“.

Kad Gedimino pilies kalnui gresia pavojus, geologai įspėjo prieš dvejus metus. „Kalne vyksta aktyvūs geologiniai procesai. O tai kelia didelį nerimą“, – nuogaštuoja Lietuvos geologijos tarnybos direktoriaus pavaduotojas Jonas Satkūnas. Ypač pavojinga vieta – vakarinis šlaitas, kuris jau keletą kartų yra slinkęs. Archeologas Vytautas Urbanavičius, daug metų tyręs pilių teritoriją, teigė, kad Gedimino bokštas buvo pastatytas aikštelėje, o dabar jis – kone ant šlaito krašto.

Šiauriniam šlaitui, kurio apačioje stovi Žemutinės pilies pastatai su muziejų rinkiniais, pasak J. Satkūno, pavojus kyla dėl geologinės kalno sandaros: jis tarsi sluoksniuotas iš smėlio ir priemolio gyslų. Todėl grun-

tinis vanduo, ypač po liūčių, kaupiasi ant priemolio ir nuo jo nuteka pro šiaurinį šlaitą. Dėl to šlaitas nuolat plaunamas.

Dar viena bėda – medžiai. Pasirodo, jie šlaitą ne stiprina, o priešingai – pučiant stipriam vėjui išjudina. Geologas įsitikinęs – liūčių daugėja, nuošliaužos gali suintensyvėti, todėl jau šiandien būtina sukurti šlaitų stabilizacijos sistemą ir skubiai rengti sudėtinį kalno tvarkymo projektą. Nors tai siūlyta ne kartą, darbai neįvyksta.

Kliūčių tvarkyti Gedimino kalną kyla dėl to, kad jis nepriklauso nė vienai ten veikiančiai organizacijai. „Ši padėtis – devintas pasaulio stebuklas“, – teigė Kultūros paveldo departamento direktorė Diana Varnaitė. Pasak Nacionalinio muziejaus direktorės Birutės Kulnytės, muziejūninkai tvarko aplinką šalia Gedimino pilies bokšto, bet sutvarkyti patį kalną jie vis negauna lėšų.

Gedimino pilies kalnas ir ant jo esantis bokštas, kur nuolat plevėsuoja trispalvė, yra tapę Lietuvos simboliu.

BNS

Spręs, kokios Kuršių nerijos vertybės svarbiausios

Šią savaitę Nidoje susirinkę specialistai diskutuos, kokias Kuršių nerijos vertybes valstybė turėtų apibrėžti kaip svarbiausias ir saugotinas. Parengtas Išskirtinės visuotinės vertės aprašo projektas bus derinamas su Rusijos puse ir teikiamas tvirtinti UNESCO Pasaulio paveldo komitetui.

Aplinkos ministerijos specialistų parengtame apraše sakoma, praneša Lietuvos radijas, kad Kuršių nerija – unikalus, lengvai pažeidžiamas dėl jūros, vėjo ir žmogaus veiklos susidaręs ir toliau kryptingai formuojamas miškingas pajūrio smėlio kopų

kultūrinis kraštovaizdis.

Dėl Kuršių nerijos kraštovaizdis išskirtinumo ir visuotinės vertės pripažinimo turėtų susitarti valdžios institucijos ir organizacijos. Nidoje dokumento projektas bus pristatytas Rusijos Nacionalinio parko „Kurškąja kasa“ direkcijai.

Toks susitarimas taptų pagrindu bendrai gamtos ir žmogaus veiklai reglamentuoti. Atsižvelgiant į patvirtintą verčių aprašą būtų rengiamas Kuršių nerijos nacionalinio parko valdymo planas.

Lrt.lt

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ **Maloniai kviečiame visus į Vasaros šventę**, skirtą Žalgirio mūšio 600-osioms metinėms paminėti, kuri vyks rugpjūčio 8 d., sekmadienį, 12 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro sodelyje, Lemont. Šventėje dalyvaus broliško tautų atstovai, kurių ainiai anuo metu petis į petį su lietuviams kovojo prieš kryžiuočius. Pergalingai aidint būgnų ir pučiamųjų garsams Šaulių rinktinės vėliavininkų vedamas atžygiuos ir pats Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas bei Lietuvos valdovas ir Lenkijos karalius Jogaila su sūnia. Nugalėtojams šoks ir dainuos vaidilutės, gros „Gabija“. Šventės metu vyks Žalgirio mūšiui paminklo atidengimas (paminklo autorius – Romualdas Povilaitis). Susirinkusieji galės pasmagurauti įvairiais gardumynais, paragauti gardaus alučio. Šventės vedėjas – Algimantas Barniškis. Ruošia JAV LB Vidurio Vakarų apygarda kartu su LR generaliniu konsulatu Čikagoje, Šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjunga ir JAV lietuvių jaunimo sąjunga.

◆ **Spalio 10 d., sekmadienį, Lietuvių liuteronų Ziono parapija** (9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453) švęs savo šimtmetį. Šventėje dalyvaus Daniel Gilbert, President of Northern Illinois District LCMS ir evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis iš Lietuvos. Šventė vyks trimis kalbomis. Iškilmingi pietūs bus Chateau Del-Mar, 8200 West 95th Street, Hickory

Hills, IL. Pietų kaina – 35 dol. suaugusiems, 15 dol. vaikams. Bilietus galite užsisakyti iki rugsėjo 10 d. parapijos raštinėje arba tel. 708-422-1433 arba el. paštu zionlithlutheran@aol.com

IŠ ARTI IR TOLI...

◆ **A. Mamontovo koncertas sekmadienį**, rugpjūčio 1 d., vyks Washington, DC klube „Black Cat“. Bilieto kaina – 30 dol. asmeniui. Koncerto pradžia 8:30 val. v. Koncertą organizuoja Washington-Baltimore jaunimo sąjungos skyrius. Daugiau informacijos teikia Robert K. Byla el. paštu robertkbyla@gmail.com

◆ **Kasmetinės 96-osios Lietuvių dienos** vyks rugpjūčio 14 d. nuo 11 val. r. iki 5 val. p. p. ir rugpjūčio 15 d. nuo 12 val. p. p. iki 4 val. p. p. Frackville Mall apsipirkimo centro patalpose. Šventės svečias – brig. gen. Frank J. Sullivan. Muzikinę programą atliks šokių kolektyvai „Malūnas“ (Baltimore) ir „Gintaras“ (Mahanoy City), akordeonistas Lynne Cox, dainininkas Robertas Kupstas. Visus kviečiame paskanauti lietuviško maisto, dalyvauti mugėje. Renginį organizuoja Lietuvos Vyčių Antracite kuopa Nr. 144 ir Schuylkill County lankytojų biuras (Visitors Bureau). Daugiau informacijos suteiks Larry Domalakes tel. 570-874-4092 ir Marion Wydra tel. 570-339-5565.

Aldona Kamantienė, Marytė Meškauskaitė ir Irena Baleišienė džiaugiasi puikiai praėjusia IX Dainų švente.
Ramunės Kubiliūtės nuotr.

JAV Lietuvių Bendruomenės XIX tarybos antra sesija vyks rugsėjo 24–26 dienomis **Orlando, FL** „Renaissance Orlando Hotel – Airport“ (5445 Forbes Place, Orlando, FL 32812).

Registruotis reikia iki šių metų rugpjūčio 25 d. tel. 1-800-545-1985. Kambario kaina – 89 dol. parai. Užsiskaitant vietas reikia paminėti, kad dalyvausite Lithuanian American Community sesijoje.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Advokatas Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

„KAIP GRĮŽTANČIUS NAMO PAUKŠČIUS...“

Vilniuje rugpjūčio 6–8 dienomis vyks XVI Ateitininkų federacijos kongresas

Organizacijos 100-metį švenčiantys ateitininkai kauniečiams ir kongreso svečiams dovanoja „Dainavos“ ansamblio vyrų vieneto (JAV), vadovaujamo Darius Polikajčio, koncertą „Kaip grįžtančius namo paukščius...“, kuris rugpjūčio 5 d. (ketvirtadienį) 6 val. v. vyks Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje auloje (Katalių teologijos fakultetas, Gimnazijos g. 7, Kaunas). Rugpjūčio 7 d. (šeštadienį) 8 val. v. „Dainavos“ vyrai kartu su Vytautu Saliniu (bas-baritonas) ir Tomu Ladiga (bosas), Simona Smirnova (džiazo vokalas) ir Egidijumi Buožiu (fortepijonas) koncertuos Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje, Vilniuje. Informacija: zurnalas@ateitis.lt arba tel. 8-616-34013.

Kęstutis Mikėnas
(LOS ANGELES, JAV)

Algimantas Patamsis
(VILNIUS, LIETUVA)

„ABIPUS ATLANTO“

Porcelianas, kristalinė glazūra

PARODA VEIKIA NUO Š. M. RUGPJŪČIO 12 D. IKI RUGSĖJO 19 D. NACIONALINIO M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZIEJAUS PADALINYJE - KERAMIKOS MUZIEJUIE. ROTUŠĖS A. 15 (KAUNO ROTUŠĖS RŪMUOSE). MUZIEJUS ATIDARYTAS KIEKVIENĄ DIENĄ, IŠSKYRUS PIRMADIENIUS (POILSIO DIENA), NUO 11 VAL. IKI 17 VAL.

Keramikos muziejuje, Rotušės aikštė 15 (Kauno Rotušės rūmuose) rugpjūčio 12 d. atidaroma **Kęstučio Mikėno** (Los Angeles) ir **Algimanto Patamsio** (Vilnius) porceliano, kristalinės glazūros darbų paroda „**Abipus Atlanto**“.

Paroda veiks iki rugsėjo 19 d. Muziejus atidarytas kasdien (išskyrus pirmadienį) nuo 11 val. r. iki 5 val. p.p.

Rugpjūčio 7–8 dienomis Naperville miestelyje vyks tradicinė vegetariško maisto mugė „VeggieFest 2010“. Tai maisto, sveiko gyvenimo būdo, muzikos, vaikų žaidimų festivalis, kasmet sutraukiantis tūkstančius lankytojų. Lankytojai kviečiami šeštadienį nuo 11 val. r. iki 8 val. v. ir sekmadienį nuo 11 val. r. iki 7 val. v. apsilankyti adresu 4S 175 Naperville-Wheaton Rd., Naperville, IL 60563

Daugiau informacijos tinklalapyje www.veggiefestchicago.org. Nuotraukoje „VeggieFest 2009“ Naperville.

www.veggiefestchicago.org nuotr.